จ
371.5043
ช143ท

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชนะบดี ผายบึงแก้ว

27 พ.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

171151

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา



ประธาน

(ร ศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ)



กรรมการ

(ร ศ.ลัดดาวัลย์ หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ



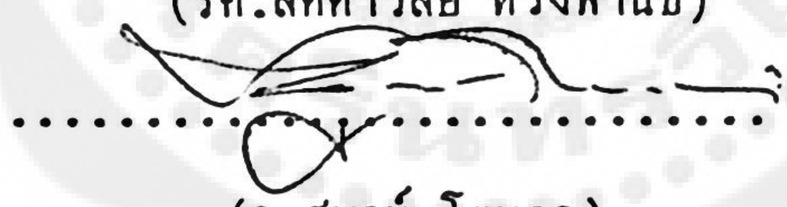
ประธาน

(รศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ)



กรรมการ

(รศ.ลัดดาวัลย์ หวังพานิช)



กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.สุพจน์ โตนวล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครและ
สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ ประธานกรรมการ
รองศาตราจารย์ลัดดาวัลย์ หวังพานิช กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาตรวจแก้ และให้คำแนะนำ
ต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อารี สุทธิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ
เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ อาจารย์สุพจน์ โตนวล กรรมการเพิ่มเติม ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์กับ
ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณชินา ผายบึงแก้ว ที่ช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจ ในการทำวิจัยครั้งนี้
ตลอดมา

นอกจากนี้ยังมีบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่าน ที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดที่มีส่วนช่วยเหลือ
ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ชนะบดี ผายบึงแก้ว

สารบาญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	9
	เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร	9
	เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	11
	โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรศิลปศึกษา	14
	งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	18
	งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา	22
	งานวิจัยเกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	24
	เอกสารเกี่ยวกับศิลปศึกษาและการเรียนการสอนศิลปศึกษา	26
	งานวิจัยหลักสูตรเกี่ยวกับวุฒิและประสบการณ์ของครูในการใช้หลักสูตร	38
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	40

บทที่ | หน้า

3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 42

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 42

เครื่องมือและวิธีสร้างเครื่องมือ 44

การเก็บรวบรวมข้อมูล 48

การวิเคราะห์ข้อมูล 48

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 49

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 53

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 53

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 82

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 82

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า 82

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 83

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 83

การเก็บรวบรวมข้อมูล 84

การวิเคราะห์ข้อมูล 84

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 85

อภิปรายผล 86

ข้อเสนอแนะทั่วไป 94

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 94

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 จำนวนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาศึกษา 43

2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 54

3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา การเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร 55

4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร และบริการหลักสูตร 74

5 เปรียบเทียบคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตรของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีวุฒิศิลปศึกษากับไม่มีวุฒิศิลปศึกษา 78

6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร และบริการหลักสูตร ของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน 79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้พลเมืองของประเทศเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ รู้จักคิดและสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและประเทศชาติ ประเทศใดที่ประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นจะประสบความสำเร็จในทุกด้าน ไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตาม ต้องอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 1)

เมื่อพิจารณาถึงการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ให้แก่ประชากรแล้วจะเห็นได้ว่า การประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับที่สำคัญที่สุด นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาของชาติ ทั้งนี้เพราะเป็นการศึกษาที่จัดให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นการศึกษาภาคบังคับที่เป็นบริการซึ่งรัฐพยายามจัดให้ประชากรอย่างเต็มที่ สนับสนุนให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน (อำรุง จันทวานิช. 2523 : 83) โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพตามสมควรแก่วัย และความสามารถ และดำรงตนเป็นพลเมืองดี ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : ฌ)

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา หลักสูตรถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา หลักสูตรจะต้องสนองความต้องการของสังคมแต่ละท้องถิ่นและยืดหยุ่นได้ เพื่อเป็นพื้นฐานการดำรงชีพ

ของผู้เรียน และปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (กรมวิชาการ. 2517 : 184 - 186) หลักสูตรกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้าง ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นโครงการให้การศึกษาที่กำหนดขึ้น เพราะการจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนด ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการศึกษา สุมิตร คุณานุกร (2518 : 2) หลักสูตรที่ดีนั้นจะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความสามารถของเด็ก สามารถนำไปใช้ได้สะดวก และยืดหยุ่นได้ (ก่อ สวัสดิพานิช. 2518 : 2)

ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2517 คณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร (ก.ป.ส.) จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาขึ้นมาเพื่อดำเนินการการยกร่างหลักสูตรประถมศึกษาขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน และสำเร็จลงในปี พ.ศ. 2518 เรียกหลักสูตรนี้ว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (สมนึก ลิ่มทอง และชาตรี อายุวัฒนะ. 2520 : 35 - 42) โดยกำหนดเอามิติที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของประเทศไทย อันประกอบด้วยคุณสมบัติที่ต้องการเน้น ความรู้ ทักษะในการดำรงชีวิต ชีวิตที่สงบสุข สมาชิกที่ดีของชาติเป็นจุดมุ่งหมายหลักและพิจารณามิติอื่น ๆ อีก 2 ด้าน คือ มิติที่เป็นพื้นฐานการศึกษาได้แก่เรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและจิตวิทยา และมิติเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (สุมิตร คุณานุกร. 2520 : 15) และในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักในความสำคัญของวิชาศิลปศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งได้บรรจุไว้ในหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งฝึกให้นักเรียนมีบุคลิกภาพ ท่าทางอุปนิสัย ค่านิยม เจตนคติ มีพฤติกรรมในทางที่ดีที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 122)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนระบบต่าง ๆ ที่ซับซ้อนได้แผ่ขยายเข้าไปในชนบทอย่างทั่วถึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทบทวนว่า การจัดการศึกษาทั้งในเรื่องโครงสร้างหลักสูตร ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และ

เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปอีกในอนาคตหรือไม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 1) เนื่องจากการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ดำเนินมาครบวงจรและพัฒนาสืบมาจนถึงปัจจุบันนับได้ 10 ปีแล้ว สมควรที่จะได้ทบทวนการนำหลักสูตรนี้มาปฏิบัติในแง่ของหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การวัดและการประเมินผลว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรเพียงใด (สุมน อมรวิวัฒน์. 2530 : 8) ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 – 2531 : 2) จึงได้สัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษาไว้เป็นสองประเด็น คือ กลุ่มหนึ่งเห็นว่า โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรเหมาะสมและสอดคล้องกับวัย และพัฒนาการของผู้เรียนดีอยู่แล้ว ส่วนที่เป็นปัญหาคือการนำหลักสูตรไปใช้ และอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า หลักสูตรยังไม่เหมาะสมเพราะมีเนื้อหาสาระมากเกินกว่าที่จะนำไปปฏิบัติให้นักเรียนได้เรียนและเกิดผลอย่างครบถ้วน นอกจากนี้บางวิชายังเน้นความรู้ในเนื้อหาสาระมากกว่ากระบวนการ และหลักสูตรไม่เปิดกว้างให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนด เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนตามความจำเป็นของชุมชน

หลักสูตรปัจจุบันนั้นเป็นหลักสูตรที่เป็นผลพวงจากซีกโลกตะวันตก เป็นหลักสูตรเพื่อชีวิตที่เน้นปัจเจกชนหรือความสำคัญของมนุษย์และตัวบุคคล จุดอ่อนของหลักสูตร พ.ศ. 2521 นี้ เป็นหลักสูตรที่แออัดเกินไป ทำให้เด็กไทยไม่มีเวลาที่จะคิด ไม่มีเวลาที่จะเล่น ไม่มีเวลาที่จะฝัน เป็นหลักสูตรที่เต็มไปด้วยเนื้อหาความรู้ และรายละเอียดมากเกินไป (วิรุฒ ตั้งเจริญ. 2530) สอดคล้องกับบุญเหลือ พูลทอง (2526 : 20) ที่กล่าวว่า หลักสูตรใหม่นั้นมีเนื้อหามากไม่เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้ เมื่อเด็กทำงานไม่เสร็จในชั่วโมงหรือในคาบเรียนก็ให้นำไปทำเป็นการบ้าน ถ้าเด็กไม่มีความพร้อมแล้ว ความสัมฤทธิผลในหลักสูตรนี้ก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก

สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของศิลปศึกษา ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแสดงออกตามความถนัด และความสามารถอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน โดยให้เด็กได้มีโอกาสสร้างสรรค์โดยลำพัง และร่วมกับผู้อื่นปลูกฝังให้เด็ก

มีจิตสำนึกในคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการนำศิลปะมาประยุกต์ให้เกิดคุณค่าและสร้างเสริมรสนิยมที่ถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 308) และหลักสูตรศิลปศึกษาตั้งแต่เริ่มมีการประกาศใช้มาในปี พ.ศ. 2521 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลาที่ยาวนานถึง 12 ปีเศษ ที่สามารถบ่งบอกถึงระยะทางของการพิสูจน์ว่า ศิลปศึกษาได้สนองตอบปรัชญาของหลักสูตรมากน้อยเพียงไร ในแง่ของการสร้างมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ดี ให้มีชีวิตที่ดีงาม มีชีวิตที่มีรสนิยมที่ดี สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาหรือไม่ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2530) ซึ่งในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้เปลี่ยนไปอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษาด้านต่าง ๆ ไม่มากก็น้อย ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่ควรจะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษา ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันยิ่งขึ้น ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2518 : 2) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงอยู่เสมอ เพราะสถานการณ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คนเราต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือสามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเราได้ จึงจะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

จากสภาพปัญหาและความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพราะเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาโดยตรง และเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาในส่วนกลางที่รับผิดชอบการศึกษาภาคบังคับที่มีขนาดใหญ่และมีจำนวนนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้มาประกอบเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. เนื้อหา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผล
5. การบริหารและบริการหลักสูตร

โดยจำแนกตามวุฒิและประสบการณ์การสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสตร นำผลการวิจัยไปช่วยในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์ ทำการนิเทศและฝึกอบรมครูศิลปศึกษาได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น

3. ทำให้ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ทราบทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการบริหารบริการ การเรียนการสอนในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการสำรวจทรรศนะที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประชากร คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532 จำนวน 427 คน

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 72 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจัดแบ่งโรงเรียนเป็น 24 เขต และสุ่มมาเขตละ 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนศิลปศึกษาทั้งสิ้น 72 คน

2. ตัวแปรต้น

2.1 วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น วุฒิศิลปศึกษากับวุฒิทั่วไป

2.2 ประสบการณ์การสอนศิลปศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่า 5 ปี 6 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

3. ตัวแปรตาม คือ ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร

<u>นิยามศัพท์เฉพาะ</u>

1. ทรรศนะ หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อวัตถุ สิ่งของ ตลอดจนบุคคลและสถานการณ์ ซึ่งเกิดจากพื้นฐานข้อเท็จจริง ในที่นี้หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยพิจารณาในด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล และการบริหารและบริการหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1.1 ทรรศนะต่อจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาศิลปศึกษาที่เขียนไว้ในหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ทรรศนะต่อเนื้อหา หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

1.2.1 การเขียนภาพและระบายสี

1.2.2 การปั้น-แกะสลัก

1.2.3 การพิมพ์

1.2.4 การจัดออกแบบสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ

1.2.5 งานสาน ถักทอ

1.2.6 การรู้คุณค่าทางศิลปะ

1.3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน ประสบการณ์ต่าง ๆ ของวิชาศิลปศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เขียนไว้ในแผนการสอน

1.4 ทรรศนะต่อการประเมินผล หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อการพิจารณาตัดสินใจในข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการวัดด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ การตรวจผลงานภาคปฏิบัติหรือแบบทดสอบ แล้วนำมาประเมินว่า ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรศิลปศึกษา และจุดประสงค์ในแบบ ป.02/6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.5 ทรรศนะต่อการบริหารบริการหลักสูตร หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อการวางแผนและการแนะนำช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่สามารถส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. หลักสูตรศิลปศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ครูผู้สอนศิลปศึกษา หมายถึง ครูชาย-หญิงที่สอนวิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4. วุฒิ หมายถึง ระดับการศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ขณะตอบแบบสอบถาม คือ

4.1 วุฒิศิลปศึกษา หมายถึง วุฒิของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่สำเร็จการศึกษา โดยเรียนศิลปศึกษาเป็นวิชาเอก ได้แก่ กศ.บ. ค.บ. และ ค.ม.

4.2 วุฒิทั่วไป หมายถึง วุฒิของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่สำเร็จการศึกษา โดยเรียนสาขาวิชาอื่นเป็นวิชาเอก ได้แก่ ปวช., ปวท., ป.กศ., ปวส., ป.กศ.สูง, พ.ม., ป.ม., ว.ท., ว.อ., พ.ม.ช., ป.ม.ช., กศ.บ., ค.บ., ศษ.บ., กศ.ม. และ ค.ม.

5. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ทำการสอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาทั้งหมดของครูผู้สอนศิลปศึกษา

จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

5.1 ต่ำกว่า 5 ปี หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 1 – 5 ปี

5.2 6 – 10 ปี หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 5 ปี 1 เดือน ถึง 10 ปี

5.3 10 ปีขึ้นไป หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 10 ปี 1 เดือนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าเรียงตามลำดับดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร
2. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรศิลปศึกษา
4. งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
5. งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
6. เอกสารเกี่ยวกับศิลปศึกษา และการเรียนการสอนศิลปศึกษา
7. งานวิจัยเกี่ยวกับวุฒิและประสบการณ์ของครูในการใช้หลักสูตร

1. <u>เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร</u>

หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้ มีทักษะ เกิดความคิดและทัศนคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 1) และดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2520 : 2) ได้กล่าวว่า การศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา การให้การศึกษาหมายถึง การให้วิชาความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยม และการเสริมสร้างความเจริญเติบโตและสมบูรณ์ทางกาย หรืออีกนัยหนึ่ง การให้การศึกษาคือการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ตามเหตุผลที่กล่าวมานี้ประกอบกับการพิจารณาความหมาย

ของหลักสูตร จึงหมายถึง "โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน" ให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

หลักสูตรเป็นสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงอยู่เสมอ เพราะสภาพการณ์ของสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คนเราต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือสามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเราได้ จึงจะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข (สุมิตร คุณานุกร. 2518 : 2) เพราะหากมีการวิเคราะห์ปัญหาและประเมินผลหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ การแก้ปัญหาโดยการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะกระทำได้ง่าย และเกิดผลสูง (สมบูรณ์ ชิตพงศ์. 2522 : 28)

พจน์ สะเพียรชัย (2517 : 106) ได้กล่าวถึงขอบเขตการประเมินผลหลักสูตรว่าจะต้องพิจารณาองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหาวิชา
3. การเรียนการสอน
4. การประเมินผล
5. การบริหารและบริการหลักสูตร

ทิศนา แขมมณี (2519 : 18) ได้สรุปถึงลักษณะการประเมินผลหลักสูตรว่ามีลักษณะดังนี้ คือ

1. การกำหนดว่าจะประเมินอะไรเฉพาะเจาะจง
2. การกำหนดว่าต้องการข้อมูลอะไรที่จะนำมาช่วยในการประเมินผล
3. การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อ 2
4. การกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานในการประเมินผล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์
6. หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว จะมีการส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้แก่ผู้ที่ตัดสินใจ หรือดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของหลักสูตรนั้น

แก้วตา คณะวรรณ (2521 : 17) ให้ความเห็นว่า การประเมินผลหลักสูตรสามารถประเมินได้จาก

1. ผลผลิตของหลักสูตร
2. ข้อคิดเห็นและปัญหาจากผู้ใช้
3. ข้อคิดเห็นจากสังคม

เตือนใจ เกตุษา (2526 : 136) ได้กำหนดองค์ประกอบในการประเมินโครงสร้างของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ประเมินจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ประเมินเนื้อหาวิชา
3. ประเมินกระบวนการจัดจุดประสงค์ให้กับผู้เรียน
4. ประเมินวิธีการประเมินผล

ทิศนา แขมมณี (2519 : 229 - 239) ได้สรุปเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตรใด ๆ ก็ตาม จะมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกัน คือ เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ เพื่อตัดสินว่าการวางเค้าโครง และรูประบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหาร และการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

2. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาหลักสูตรประถมศึกษามาเป็นลำดับตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โดยในปีพุทธศักราช 2508 - 2509 กรมสามัญศึกษาได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503

ในปีพุทธศักราช 2513 กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร (ก.ปส.) เพื่อทำการปรับปรุงหลักสูตรต่ำกว่าปริญญาตรี ต่อมา ก.ปส. ได้แต่งตั้งอนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อพิจารณาข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงหลักสูตร โดยคณะกรรมการดังกล่าวได้ประมวลข้อมูลจากรายงานการวิจัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากแหล่งต่าง ๆ และเสนอรายงานการวิเคราะห์หลักสูตร ในปีพุทธศักราช 2514

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2517 คณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร ได้แต่งตั้งอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาขึ้น โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าวได้รวบรวมความคิดเห็นจากรายงานการวิเคราะห์หลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ นำมาศึกษา และกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษาขึ้น เป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร และต่อมาได้แต่งตั้งคณะปฏิบัติงานยกร่างหลักสูตรประถมศึกษา อันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร เทคโนโลยีทางการศึกษา จิตวิทยา การวัดผล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะวิชา ศึกษานิเทศก์ ครู โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการเป็นผู้ประสานงานและเลขานุการ เพื่อทำการยกร่างหลักสูตรกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ

คณะอนุกรรมการดำเนินการยกร่างหลักสูตรประถมศึกษาได้เริ่มลงมือปฏิบัติงานในเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2517 และมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตร โดยเชิญศึกษานิเทศก์ศึกษาธิการเขตทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผู้แทนมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู ผู้เชี่ยวชาญแขนงวิชาต่าง ๆ ทั้งวิชาการศึกษาและวิชาสามัญ ผู้แทนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา ครูใหญ่ ครู พร้อมด้วยคณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาร่วมกันพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เสร็จในเดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2518 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมาธิการจัดทำต้นฉบับหลักสูตรประถมศึกษา แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พุทธศักราช 2518 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2518 : 5 – 6) และเพื่อให้ครูสามารถใช้หลักสูตรใหม่ได้สะดวกขึ้น กองการพัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการได้จัดประชุม

ปฏิบัติงานยกร่างแผนการสอน สื่อการเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีครูจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ศึกษานิเทศก์ประจำหมวดวิชา วิทยากร ผู้แทนมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่าง ๆ ร่วมดำเนินการ ขณะเดียวกันสำนักงานเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง 12 เขต ได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น แผนการสอน และสื่อการเรียนในส่วนท้องถิ่นด้วย แผนการสอนและสื่อการเรียนนี้จะนำไปใช้อบรมครู และทดลองสอนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2519 : 2 - 3) และได้เลือกโรงเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกัน 25 โรงเรียน โดยยึดถือในเรื่องตันสังกัด ภูมิภาคที่ตั้ง ขนาดของโรงเรียน สภาพของชุมชน เมื่อทดลองครบหนึ่งปีการศึกษาแล้ว กรมวิชาการได้นำผลการทดลองมาปรับปรุงหลักสูตรใหม่ จนแน่ใจและพร้อมที่จะประกาศใช้ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2521 (กรมวิชาการ. 2520 : 216 - 217)

นอกจากนี้สำนักงานศึกษาธิการเขต ขอทดลองร่างหลักสูตรทั้งที่เป็นแกนกลางและส่วนที่แต่ละท้องถิ่น จำนวน 31 โรงเรียน และกรมสามัญศึกษาทำการทดลองกับโรงเรียนประถมศึกษาส่วนกลางอีกจำนวน 9 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 65 โรงเรียน โรงเรียนทดลองจำนวนดังกล่าวได้ดำเนินการทดลองใช้ร่างหลักสูตร แผนการสอน และสื่อการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 และในปีการศึกษา 2520 จะทดลองร่างหลักสูตร แผนการสอน และสื่อการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วเป็นครั้งที่สอง ในเวลาเดียวกันก็จะเริ่มทดลองชั้นประถมปีที่ 2 เป็นครั้งแรก และดำเนินการทดลองต่อไปตามกำหนดการดังนี้ คือ

พุทธศักราช 2521 ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศ ทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ครั้งที่ 2 พร้อมกับทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครั้งที่ 1 พุทธศักราช 2522 ประกาศใช้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั่วประเทศ แล้วทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครั้งที่ 2 และทยอยดำเนินงานเป็นลำดับจนสามารถใช้หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ทั่วประเทศในปีพุทธศักราช 2526

การพัฒนาหลักสูตรเพียงอย่างเดียวจะประสบความล้มเหลวหากไม่มีการพัฒนาบุคลากรผู้จะนำหลักสูตรไปใช้ด้วย การสอนของครูเป็นขั้นตอนที่สำคัญของหลักสูตร เพราะแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีอย่างไร แต่หากวิธีการสอนของครูยังไม่เปลี่ยนแปลงจากที่เคยปฏิบัติ

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรก็จะไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน (วิชัย ตันศิริ. 2519 : 59) สอดคล้องกับความเห็นของลัดดา สุวรรณกุล (2518 : 166) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเพียงอย่างเดียวจะประสบความล้มเหลว หากไม่มีการพัฒนาบุคลากรผู้จะนำหลักสูตรไปใช้ด้วย เพราะความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรขึ้นอยู่กับการเตรียมครูเป็นสำคัญ

3. <u>โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรศิลปศึกษา</u>

ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดของศิลปศึกษา ในหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยขอนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาตามแนวหลักสูตรใหม่ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการเรียนการสอนไว้ เป็นกลุ่มประสบการณ์ 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทยและคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่าด้วย กระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยว่าด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย ประกอบด้วย 5 วิชา คือ จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพว่าด้วย ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและวิชาชีพ ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอนอย่างใดอย่างหนึ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 (กรมวิชาการ. 2525 : 101)

หลักสูตรศิลปศึกษา จัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งประกอบด้วยวิชา จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ พลศึกษาและกิจกรรมสร้างนิสัย กลุ่มประสบการณ์นี้ประกอบด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้เป็นผู้มีคุณธรรม รู้จักแสดงออกด้านความงาม สร้างเสริมสุขภาพให้สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิต พัฒนาสังคมให้สงบสุขและเจริญก้าวหน้า

ศิลปศึกษาเป็นกิจกรรมที่สร้างให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เห็นคุณค่าและรสนิยมที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 122)

หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปของวิชาศิลปศึกษาไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2520 : 279)

1. มีค่านิยม เจตนคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. พัฒนาร่างกาย จิตใจ และสังคม
3. มีโอกาสได้แสดงออกตามความถนัด ความสามารถของบุคคล
4. ได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีวัฒนธรรม ตามวิถีทางประชาธิปไตย
5. พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความประณีต และรสนิยมที่ดี

จากจุดประสงค์ทั่วไป แสดงให้เห็นว่าวิชาศิลปศึกษา เป็นวิชาที่มุ่งสร้างเสริมความรู้ความสามารถ ค่านิยม ลักษณะนิสัย และทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน

หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะของวิชาศิลปศึกษาไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2520 : 324)

1. ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ให้สนใจและแสดงออกตามความถนัด และความสามารถของตน
3. ให้มีจิตใจสำนึกในคุณค่าและประโยชน์ของศิลปธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
4. ให้มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. ให้รู้จักนำศิลปะมาประยุกต์ให้เกิดคุณค่า และรสนิยมที่ดี

หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2520 : 313 – 316) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอด เนื้อหา กิจกรรมและอัตราเวลาเรียนศิลปศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ดังนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนเส้น รูปแบบ สี และความสมดุลของภาพได้
2. มีความมั่นใจในการแสดงออก
3. นำศิลปศึกษาไปใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้
4. นำวัสดุต่าง ๆ มาแกะสลักในทางศิลปะได้
5. มีใจกว้าง ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รับฟังความคิดเห็นและยอมรับการแสดงออกของผู้อื่น
6. อธิบายความสัมพันธ์ของงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ได้

ความคิดรวบยอด

1. ศิลปะเป็นผลงานทางความงามที่มนุษย์สร้างขึ้น
2. ศิลปะเป็นสื่อความเข้าใจระหว่างมนุษย์
3. ทุกคนสามารถเรียนศิลปศึกษาได้
4. ศิลปะช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์
5. การเรียนศิลปศึกษาช่วยส่งเสริมให้รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ศิลปะเป็นความสมดุลและความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
7. การเคลื่อนไหวของวัสดุต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นเป็นศิลปะ
8. วัสดุที่อยู่รอบตัวเรานำมาพิมพ์เป็นภาพในทางศิลปะได้
9. วัสดุต่าง ๆ นำมาประดับเป็นศิลปะได้

เนื้อหา/กิจกรรม

1. การเขียนภาพและระบายสี
   1.1 การลากเส้นเป็นรูปแบบไทยและสากล
   1.2 การลากเส้นด้วยวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ยากขึ้น โดยคำนึงถึงความกลมกลืนและตัดกัน

1.3 การผสมกลมกลืนกันของรูปกับพื้น การผสมกลมกลืนกันของรูปร่างและรูปทรง

1.4 การทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ

1.5 แสงสว่างและความแตกต่างของน้ำหนักเบากับสี

1.6 ความสมดุลของการออกแบบ

1.7 การถ่ายทอดจากประสบการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น

1.8 การนำศิลปศึกษาไปสัมพันธ์กับกลุ่มวิชาอื่น

2. การปั้นและแกะสลัก

2.1 การชิ้นรูป การปั้น แกะสลักวัสดุในท้องถิ่นเป็นของเล่นของใช้ต่าง ๆ ด้วยวิธีที่เหมาะสม

2.2 การพับผ้าเป็นรูปทรงต่าง ๆ

3. การพิมพ์

การพิมพ์ด้วยวัสดุต่าง ๆ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ทำแม่พิมพ์และออกแบบแม่พิมพ์

4. งานจัดออกแบบและสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ

4.1 การสร้างแบบด้วยเทคนิคและวัสดุต่าง ๆ

4.2 งานโครงสร้าง การเคลื่อนไหว เช่น ภาพหมุน ภาพแขวน

5. งานสาน ถักทอ

กิจกรรมเกี่ยวกับการสอน ถักทอเย็บปักอย่างง่าย ๆ ด้วยวัสดุในท้องถิ่นให้เป็นของเล่น ของใช้ เครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย

6. การรู้คุณค่าทางศิลปะและความผสมกลมกลืนระหว่างศิลปะ

6.1 การสะสมและจัดนิทรรศการ เช่น การรวบรวมผลงานของตนเอง เปลือกหอย ก้อนหิน ใบไม้ แมลง ฯลฯ

6.2 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น การตั้งชื่อภาพ แล้วช่วยกันพิจารณาว่าชื่อนั้นจะสื่อความหมายตรงความเข้าใจหรือไม่ เป็นต้น

6.3 การใช้ลากเส้นและสีให้ประสานกลมกลืนกับจังหวะและดนตรี

6.4 การจัดตกแต่งวัสดุสิ่งของให้เหมาะสมกับอาคารสถานที่ และตามกาละเทศะ

อัตราการเรียนเนื้อหาวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้กำหนดเวลาเรียนวิชาศิลปศึกษาไว้ดังนี้ คือ

หน่วยที่ 1	การเขียนภาพและระบายสี	จำนวน 33 คาบ
หน่วยที่ 2	การปั้น-แกะสลัก	จำนวน 18 คาบ
หน่วยที่ 3	การพิมพ์ภาพ	จำนวน 15 คาบ
หน่วยที่ 4	งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	จำนวน 18 คาบ
หน่วยที่ 5	งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	จำนวน 18 คาบ
หน่วยที่ 6	การรู้คุณค่าทางศิลปะ	จำนวน 27 คาบ

คิดเป็นคาบเวลา คาบละ 20 นาที จะมีการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสิ้นจำนวน 129 คาบ

4. <u>งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา</u>

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2525 : 100 – 103) ได้วิจัยความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 7 โดยใช้นักวิชาการประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์วิชาศิลปศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมจังหวัดทุกคน และอาจารย์ทุกคนในภาควิชาศิลปศึกษาของเขตการศึกษา 7 จำนวน 16 คน รวมทั้งผู้ใช้หลักสูตรในเขตการศึกษา 7 อันประกอบด้วย อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 ชั้นละ 1 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตร เกี่ยวกับการปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย กับการปรับแผนการสอนวิชา

ศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ส่วนการจัดหาวัสดุภายในท้องถิ่นนั้น นักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรมีความคิดเห็นว่า วัสดุที่หาง่ายที่สุดภายในท้องถิ่น แยกเป็นประเภทและเรียงตามลำดับการหาได้ง่ายที่สุดดังนี้

1.1 ประเภทกระดาษ ได้แก่ กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษวาดเขียน กระดาษจากปฏิทินที่ใช้แล้ว กระดาษจากเอกสารต่าง ๆ ที่ไม่ใช้แล้ว กระดาษแข็งจากกล่องกระดาษกระดาษโรเนียวของโรงเรียน และกระดาษปกนิตยสาร

1.2 ประเภทของสี ได้แก่ สีเทียน สีดินสอ สีจากถ่านป่นผสมกาวน้ำหรือแป้งเปียก สีจากพืช สีเมจิก และสีจากเขม่าไฟผสมกาวน้ำหรือแป้งเปียก

1.3 ประเภทของวัสดุ ได้แก่ ใบตอง ก้อนหิน ดินเหนียว ส่วนต่าง ๆ จากพืช เมล็ดพืช ทราย ผลของพืช ไม้ไผ่ ขนเป็ดหรือขนไก่ เส้นตอก สน รกมะพร้าว เศษผ้า เส้นฟาง กระดุม กาวลาเท็กซ์ เศษวัสดุจากพลาสติก ดินน้ำมัน ชี้เลื่อย ขี้กบ และริบบิ้น

1.4 ประเภทอุปกรณ์การระบายสี ได้แก่ สำลี จานสี และพู่กัน

2. ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตร เกี่ยวกับความหมายในปัญหาและอุปสรรคของการปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา มีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ใน "ระดับมาก" ซึ่งจะเห็นได้ว่าความคาดหมายในปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและอันดับรอง เป็นเรื่องของงบประมาณ คือ งบประมาณเกี่ยวกับการจัดเอกสารซึ่งเป็นการสอนวิชาศิลปศึกษา และงบประมาณเกี่ยวกับการดำเนินงานปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตร

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ทั้งนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรต่างก็มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "เห็นด้วย" เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็น ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุภายในท้องถิ่น ทั้งนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรต่างก็มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "หาได้ง่าย" เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหมายในปัญหาและอุปสรรคของการปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ทั้งนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรต่างก็มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็น ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง และผู้ใช้หลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษานอกเมือง

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างต่างก็มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "เห็นด้วย" เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็น ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ความคดเห็นเกียวกับการจัดหาวัสดุภายในท้องถิน ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างต่างก็มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "หาได้ง่าย" เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหมายในปัญหาและอุปสรรคของการปรับแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างต่างก็มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็น ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรซึ่งเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิด

5.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรม เพื่อแนะนำและสาธิตให้ครูมีความรู้และความเข้าใจในด้านการสอนวิชาศิลปศึกษามากยิ่งขึ้น

5.2 การสอนวิชาศิลปศึกษาควรเน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาศิลปศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5.3 โรงเรียนอาจช่วยเหลือนักเรียนในการจัดหาวัสดุ โดยการจัดตั้งศูนย์วัสดุกองกลาง ซึ่งอาจจะได้มาจากการบริจาคหรือเก็บสะสมเศษวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว

5.4 ถ้าเป็นไปได้ แต่ละโรงเรียนควรจะมีครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาโดยเฉพาะ

5.5 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดนิทรรศการและประกวดผลงานทางศิลปศึกษา ในระดับจังหวัด หรืออำเภอ หรือกลุ่มโรงเรียน

5.6 วัสดุที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นนอกเหนือจากที่ถามในแบบสอบถาม คือ เปลือกข้าวโพด ฟางข้าว มะพร้าว ดอกไม้แห้ง ใบไม้แห้ง และเศษไม้

ผู้วิจัยเสนอแนะไว้ดังนี้

1. จากการศึกษาแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ได้กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ คลุมหมดทุกด้าน แผนการสอนของกรมวิชาการนี้ถ้าจะนำใช้ได้ทันที ต่อเมื่อผู้ใช้หลักสูตรมีความเข้าใจหลักการพัฒนาหลักสูตรและมีเวลาเพียงพอในการเตรียมการสอน แต่จะมีข้อเสียตรงที่ผู้ใช้หลักสูตรปรับแผนการสอนในขณะที่เตรียมการสอนนั้น จะเป็นความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรเฉพาะบุคคล ย่อมมองสิ่งต่าง ๆ ได้แคบกว่าคณะบุคคล

2. เนื่องจากแผนการสอนของกรมวิชาการได้กำหนดอย่างกว้าง ๆ บางเนื้อหาและกิจกรรมไม่สามารถนำไปใช้ได้กับสภาพท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัสดุที่เสนอแนะไว้ในหัวข้อสื่อการเรียน ถ้าพิจารณาเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุภายในท้องถิ่นประกอบแล้ว จะเห็นได้เด่นชัดยิ่งขึ้นว่า ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรนั้นเห็นด้วยกับการปรับแผนการสอนศิลปศึกษา

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527 : 139 – 140) ได้วิจัยเกี่ยวกับวิวัฒนาการศิลปศึกษาและสุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบันพบว่า เมื่อพิจารณาศิลปศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาแล้ว จะพบว่าศิลปศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นอย่างมากในหลักสูตร 2503 ทั้งในแง่เป้าหมายที่เปิดกว้างโดยคำนึงถึงคุณค่าทางศิลปะ คุณค่าในเชิงผลสะท้อน และคุณค่าทางจิตวิทยา นอกจากนั้นกิจกรรมก็เปิดกว้างขึ้นเพื่อตอบสนองเป้าหมายข้างต้นด้วย เป็นกิจกรรมที่เปิดเสรีภาพและคำนึงถึงวุฒิภาวะของเด็กแต่ละวัย

171151

ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ได้รวมถึง ขับร้องและดนตรี การเขียนภาพและระบายสี และศิลปะปฏิบัติ ซึ่งศิลปะปฏิบัติก็ยังไม่แสดงความเด่นชัดว่าคืออะไร เพียงแต่รวมกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือการเขียนภาพและระบายสีเข้าไว้ด้วยกัน เช่น การตัดฉีกพับกระดาษ การสะสม การปั้น-แกะสลัก การพิมพ์ภาพ การประดิษฐ์ การประยุกต์ศิลปะไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น ในระดับประถมศึกษาตอนปลายได้แยกศิลปศึกษาและหัตถศึกษาออกคนละหมวดวิชา โดยที่ศิลปศึกษาได้รวม ขับร้องและดนตรี การแสดงประกอบจังหวะ และการเขียนภาพและระบายสี และหมวดวิชาหัตถศึกษาก็ไปเน้นงานในเชิงอาชีพต่าง ๆ เช่น การเกษตร งานปูน การเลี้ยงไหม งานโลหะ ฯลฯ

หลักสูตรศิลปศึกษาฉบับปัจจุบัน ได้พยายามจัดการศึกษาออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และศิลปศึกษาก็ได้รับการจัดเข้าไปอยู่ในกลุ่มที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในระดับประถมศึกษา เท่ากับเป็นการตอกย้ำคุณค่าของศิลปศึกษาในเชิงผลสะท้อนให้เด่นชัดยิ่งขึ้น เมื่อการมองศิลปศึกษาเป็นไปในลักษณะผลสะท้อนที่เป็นนามธรรม มากกว่าตัวผลงานศิลปะที่เป็นรูปธรรม กิจกรรมศิลปศึกษาในลักษณะการฝีมือ หัตถศึกษา หรือศิลปะปฏิบัติเลือนหายไป จะแทรกอยู่บ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งจุดประสงค์และกิจกรรมก็พัฒนาให้กว้างขวางและชัดเจนมากยิ่งกว่าหลักสูตร 2503

5. งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

จากการศึกษาของ เพ็ญสุข หวังแก้ว (2507 : 54) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาปีที่ 4 ในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 พบว่า ครูมีความเห็นว่าความมุ่งหมายของหลักสูตรยังไม่สู้ชัดเจน ครูเข้าใจหลักสูตรได้พอประมาณ เพราะหลักสูตรเขียนไว้เข้าใจยาก

ไพฑูรย์ ธรรมแสง (2507 : 75 - 83) ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูชั้นประถมปีที่ 1 เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 1 พุทธศักราช 2503 ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนมาก

มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายทั่วไป เนื้อหา และประมวลการสอนไม่ชัดเจน เนื้อหาไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น และเห็นว่าอุปกรณ์การสอนมีความจำเป็นต่อการสอน เสนอแนะการสอนไว้ว่า ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสอนจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2507 : 130 – 145) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ภาค 1 เกี่ยวกับหลักสูตรชั้นประถมปีที่ 4 พุทธศักราช 2503 พบว่าครูใหญ่ 12 คน ให้ความเห็นว่า วิชาศิลปศึกษาควรยกเลิก เพราะมีเนื้อหาไม่เหมาะสมยากเกินไป และต้องการเพิ่มเวลาเรียนวิชาเลขคณิตและภาษาไทยให้มากขึ้น ศึกษาธิการอำเภอและศึกษาธิการจังหวัดส่วนมากเห็นว่า ความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับผู้เรียนและชุมชน และครูใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่สอนไม่ครบตามหลักสูตร การอบรมและการช่วยเหลือครูยังน้อย

ในปีเดียวกัน จิตรา สังข์สะอาด (2507 : 74 – 83) ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาคการศึกษา 1 เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตร์เบื้องต้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พุทธศักราช 2503 พบว่าครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความมุ่งหมายไม่ค่อยชัดเจน ไม่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของสังคมนัก ครูวัดผลการเรียนของเด็กตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เด็กมีความสามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก ครูมีความคิดเห็นว่าเด็กประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่ได้รับผลการเรียนครบตามความมุ่งหมายของวิชาวิทยาศาสตร์เบื้องต้น

และอารี สายธร (2507 : 82 – 101) ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้ใช้หลักสูตรทั่วไปชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2503 พบว่าครูส่วนมากเห็นด้วยกับเนื้อหาแต่ละวิชาของหลักสูตรและมีความเหมาะสมกับอัตราเวลาเรียน เนื้อหาเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นต่อไป ประมวลการสอนชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตรและช่วยครูให้มีการเตรียมการสอน แต่ครูส่วนมากเห็นว่าความมุ่งหมายหลักสูตรไม่ชัดเจน เนื้อหาวิชาศิลปศึกษาไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น และครูไม่สามารถสอนได้ครบตามหลักสูตร

ดังที่ กรมวิชาการ (2517 : 3 – 5) ได้วิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 พบว่า หลักสูตรกำหนดความมุ่งหมายไว้กว้างขวางและเป็นสากลเกินไป ไม่มีความสัมพันธ์

กับลักษณะเนื้อหาวิชาและการเรียนการสอน ทั้งเป็นการกำหนดพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกและค่านิยม (Affective Domain) มากเกินไป แต่ลักษณะเนื้อหาวิชาและสภาพการเรียนการสอนเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ (Cognitive Domain) เป็นส่วนมาก หลักสูตรประถมศึกษา 2503 นี้ได้กำหนดความมุ่งหมายเนื้อหาและอัตราเวลาเรียนไว้อย่างคร่าว ๆ และไม่ได้กำหนดลักษณะกิจกรรม การเรียนการสอน วิธีสอน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ ครูจึงไม่สามารถดัดแปลงหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนได้ดีพอ อันเนื่องมาจากหลักสูตรเขียนไว้ไม่ชัดเจนและไม่ให้แบบอย่างที่พอจะเป็นแนวทางให้ครูและนักเรียนนำไปปฏิบัติได้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

วิเชียร เทียมเมือง (2520 : 139 - 157) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูส่วนมากเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรชัดเจนและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนพอสมควร เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรพอสมควร แผนการสอนชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหาและช่วยในการสอนได้ค่อนข้างมาก ส่วนที่ต้องดัดแปลงอย่างมากได้แก่ แผนการสอนจริยศึกษา คนตรีและนาฏศิลป์ ควรให้ลดเวลาเรียนทั้งสองวิชานี้ลงอีก

2. ครูที่มีวุฒิต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันเป็นส่วนมาก ส่วนครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันเป็นส่วนน้อย

3. ครูส่วนมากมีปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน ครูยังขาดความรู้ และความถนัดในเนื้อหาบางเรื่อง

แก้วตา คณะวรรณ (2521 : 89 - 94) ได้ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูใหญ่ ประธานกลุ่มโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วน

จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปว่าครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะในด้านความมุ่งหมาย การสอนและการประเมินผล

บังอร พุ่มสะอาด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2521 : 21 - 28; อ้างอิงมาจาก บังอร พุ่มสะอาด. ม.ป.ป.) ได้วิจัยความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกสังกัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 542 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ครูเข้าใจหลักสูตรพอสมควร วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ยากเกินความสามารถของนักเรียน ครูไม่สามารถปฏิบัติได้ เวลาเรียนมีน้อย ไม่สามารถสอนได้ทัน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอน ครูเห็นด้วยกับหลักสูตรใหม่ในเรื่องให้เด็กคิดเป็น จัดกิจกรรมแทนการประเมินผลตามสมุดประจำชั้น คู่มือครู และแผนการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญของครู ยิ่งกว่าแบบเรียน และการตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรใหม่ทำให้เด็กอ่อนทางวิชาการ

3. ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาการสอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ขาดอุปกรณ์ นักเรียนขาดเรียนบ่อย และมีสติปัญญาแตกต่างกัน ขาดความเข้าใจเรื่องการประเมินหลักสูตรใหม่ หนังสือเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน แผนการสอนได้รับไม่ครบทุกห้องเรียน ครูเสนอแนะว่าควรจัดการอบรมครูก่อนเปิดภาคเรียน ควรสาธิตการสอนวิธีต่าง ๆ และชี้แจงแนวการประเมินให้ครูเข้าใจ ควรแจกคู่มือครูให้ครบทุกห้องเรียน ควรมีรายละเอียดของวิชากลุ่มต่าง ๆ

สุกัญญา สุจริตจิตร (2522 : 143 - 153) ได้วิจัยปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนประถมศึกษาสี่สังกัดในจังหวัดนครราชสีมามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในระดับน้อย ในสี่สังกัดนั้นมีเพียงครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพียง

สังกัดเดียวเท่านั้น มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน กลุ่มบูรณาการตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 อยู่ในระดับปานกลาง

6. เอกสารเกี่ยวกับศิลปศึกษา และการเรียนการสอนศิลปศึกษา

6.1 ความหมายของศิลปศึกษา

ศิลปศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะ โดยมุ่งเน้นที่จะให้ผู้เรียนออกไปประกอบอาชีพเป็นครูศิลปะได้ หลักสูตรประกอบด้วย วิชาศิลปะ (วิชาเอก) ส่วนหนึ่ง วิชาการศึกษา (วิชาชีพครู) ส่วนหนึ่ง (อารี สุทธิพันธุ์. 2527 : 145) สอดคล้องกับ (วินัย โสมดี. 2530 : 112) ได้กล่าวว่า ศิลปศึกษา (Art Education) ถ้ากล่าวกันในความหมายของคำว่า "ศึกษา" คือการศึกษาหาความรู้ทั่ว ๆ ไปแล้ว ศิลปศึกษาจะหมายถึงการศึกษาศิลปะทุกแขนงและทุกระดับ ซึ่งครอบคลุมไปกว้างขวางมาก แต่ถ้ากล่าวกันในความหมายของสาขาวิชาหนึ่งในสถาบันฝึกหัดครูที่เปิดสอนทางการศึกษา เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะคุรุศาสตร์ ศิลปศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาศิลปะโดยมุ่งเน้นที่จะให้ผู้เรียนออกไปประกอบอาชีพเป็นครูศิลปะ ซึ่งหลักสูตรจะประกอบด้วยวิชาศิลปะ (วิชาเอก) ส่วนหนึ่ง วิชาการศึกษา (วิชาชีพครู) ส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นยังประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาโท และวิชาเลือกตามแต่ละสถาบันที่เปิดสอนวิชาศิลปศึกษาจะกำหนด

ศิลปศึกษา คือ การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ แสดงออกเป็นผลงานด้านต่าง ๆ เช่น การเขียนภาพ ระบายสี การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ การประดิษฐ์วัสดุ ซึ่งการแสดงออกนี้ ผู้สอนต้องให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเสรีและอยู่ในขอบเขต ผู้สอนจะต้องวางโครงการสอนระยะยาว โดยวางแผนการเรียนการสอน

จัดเนื้อหา วัสดุ วิธีการอย่างกว้างขวาง เพื่อให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน (ชลอ พงษ์สามารถ. 2528 : 211) กล่าวว่า ศิลปศึกษา (Art Education) หมายถึงวิชาที่จัดการเรียนการสอนขึ้นภายในโรงเรียนและสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กทุกเพศทุกวัย และทุกระดับความสามารถ ได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระเสรี (Free Expression) ทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ความคิดจินตนาการ (Imagination) ตามความสนใจและความถนัดทางธรรมชาติของเด็กแต่ละคน

วิรุณ ตั้งเจริญ (2531 : 35) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับศิลปศึกษาว่า ศิลปศึกษาในระบบโรงเรียน ไม่ใช่วิชาชีพที่จะผลิตเด็กออกไปเป็นศิลปินทั้งห้องเรียน แต่ก็ไม่ปฏิเสธการเป็นศิลปินในอนาคตของเด็กส่วนหนึ่ง เด็กจากห้องเรียน 2 – 3 คน ที่มีแนวโน้มไปสู่การเป็นศิลปิน หรือการเรียนรู้ศิลปะสาขาต่าง ๆ ในอนาคตควรได้รับการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถพิเศษที่จะกระตุ้นคุณค่าหลาย ๆ ด้านในตัวเด็กมากกว่าการเป็นวิชาชีพ

6.2 <u>การเรียนการสอนศิลปศึกษา</u>

อารี สุทธิพันธุ์ (2514 : 165) ได้เสนอแนวการสอนศิลปศึกษาไว้ดังนี้

1. มีกิจกรรมทางศิลปะชนิดต่าง ๆ มาก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เจริญงอกงามตามความเหมาะสมของตน และสามารถเลือกกิจกรรมตรงกับความต้องการของตนได้

2. ไม่จำกัดวัสดุที่ใช้สำหรับประกอบกิจกรรมและไม่จำกัดวิธีการใช้วัสดุนั้น ๆ เช่น อาจจะระบายสีน้ำปนกับสีเทียน เป็นต้น

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกปัญหา เลือกเรื่องราว (Subject Matter) สำหรับประกอบกิจกรรมอย่างเสรี

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระเสรีภาพในการแสดงออกทางศิลปะอย่างกว้างขวาง

5. ช่วยให้นักเรียนรู้จักชื่นชมผลงานที่ตนทำขึ้น และยังเป็นการปลูกฝังเจตนคติทางศิลปะอีกด้วย

การสอนศิลปะที่แล้วมายังไม่มีผลเป็นที่น่าพอใจมากนัก เพราะเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมที่ถูกทาง เมื่อโตขึ้นจึงกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาศิลปะ ผลการสอนจึงค่อนข้างล้มเหลวและผิดพลาด นับตั้งแต่ผู้สอนนักเรียนไปจนถึงผู้ปกครอง ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน (เลิศ อานันทนะ. 2516 : 131) และเลิศ อานันทนะ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 208; อ้างอิงมาจาก เลิศ อานันทนะ. ม.ป.ป.) เกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษาว่า การสอนศิลปศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถและทัศนคติ พอเหมาะสมกับวัยดังต่อไปนี้

1. ให้เด็กแสดงความนึกคิด ความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติออกโดยเสรี
2. ให้รู้จักใช้ศิลปะเพื่อส่งเสริมความเจริญทางด้านจิตใจและอารมณ์
3. ให้มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันของบุคคลและชุมชน ให้มีความชื่นชมและรู้คุณค่าในศิลปะของชาติ
4. ให้รู้สึกชื่นชมและซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ ด้านต่าง ๆ คือ สี เสียง ฯลฯ และเป็นผู้มีความเจริญทางจินตนาการ
5. ให้รู้จักใช้ศิลปะเพื่อความเพลิดเพลิน ร่าเริง และผ่อนคลายอารมณ์ในเวลาว่าง
6. ให้รู้จักหลักเบื้องต้นของศิลปะในการออกแบบ เลือกสี สะสมตกแต่ง และกลวิธีอื่น ๆ อันเป็นมูลฐานของการแสดงออกทางศิลปะและการตัดสินใจ
7. ให้รู้จักฟังเพลง ฟ้อนรำ ฟังและเล่นดนตรีพอสมควร
8. ให้รู้จักสำรวจหรือประเมินค่าของงานที่ทำขึ้นเองหรือที่ผู้อื่นสร้างขึ้น และหาทางทำให้งานของตนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
9. ให้รู้จักใช้ความรู้ทางศิลปะเป็นเครื่องช่วยในการเรียนวิชาอื่น ๆ ตามหลักสูตร
10. ให้นักเรียนรู้และเข้าใจที่มาของศิลปะไทยและศิลปะที่เป็นของต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 137) ได้กล่าวถึงแนวการสอนศิลปศึกษาว่า การสอนศิลปศึกษาควรมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

1. การสอนแต่ละครั้ง ควรสอนเนื้อหาแต่ละเรื่องสลับกันไป ไม่ควรสอนเรื่องเดียวจบ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจเท่าที่ควร

2. ครูควรได้ให้เด็กมีประสบการณ์ในการวางแผน ดำเนินการ และหาอุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับครู และหากจำเป็นครูอาจนำตัวอย่างงานที่สำเร็จรูปแล้วมาให้ดู พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ตลอดจนเสนอแนะวิธีการเลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับกิจกรรม

3. บางเรื่องครูอาจจำเป็นต้องสาธิตวิธีการ เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงกระบวนการปฏิบัติเสียก่อน แล้วจึงให้ลงมือทำงาน

4. ผู้สอนต้องอยู่กับเด็กตลอดเวลาเพื่อสังเกตการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาและพยายามให้เด็กได้ทำงานตามความคิดอิสระของตนให้มากที่สุด เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์

5. อธิบายผลงานของตน และเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการทำงานทุกครั้ง

6. เก็บ ทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ และสถานที่ทุกครั้งหลังจากที่ทำงานเสร็จแล้ว เพื่อฝึกให้เด็กมีนิสัยรักความสะอาด และความเป็นระเบียบ

7. จัดแสดงผลงานของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีความภูมิใจในผลงานของตนเองและมีโอกาสพัฒนาการทำงานของตนด้วย

8. เน้นการมอบหมายให้ทำเป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล เพื่อให้เด็กได้รู้จักทำงานพร้อมกันและมีโอกาสช่วยเหลือกัน

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2529 : 4) ได้กล่าวว่าปรัชญาการเรียนการสอนศิลปศึกษาของชีเช็ค (Franz Cizek) ในเอกสารประกอบการศึกษาของนิสิตปริญญาโท ถึงการเรียนการสอนศิลปศึกษาไว้ดังนี้

1. เด็กทุกคนเข้าใจศิลปะและสนุกสนานกับการทำงานศิลปะเพียงในขอบเขตที่เด็กสามารถทำได้ด้วยตัวเอง และสามารถเข้าใจได้เท่านั้น

2. งานศิลปะของเด็ก (Child Art) ไม่ควรได้รับอิทธิพลจากงานของผู้ใหญ่ งานศิลปะของเด็กควรเป็นศิลปะบริสุทธิ์และปราศจากการตกแต่งแก้ไข ที่เด็กทำดังที่ตัวปรารถนาอย่างแท้จริง

3. ศิลปะของเด็กก็คล้ายกับงานศิลปะประเภทพื้นบ้าน (Folk Art) นั่นคือ มีความอิสระเป็นตัวของตัวเอง ไม่ยึดเหนี่ยวหลักเกณฑ์ใด ๆ เช่น ศิลปะของผู้ใหญ่

4. ครูไม่ควรเข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานและการแสดงออกของเด็ก ให้เด็กได้รับรู้และแสดงออกแบบเด็ก ๆ และมีสภาพเป็นเด็กให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้

5. หน้าที่ของครู คือ สังเกตดูความพร้อมของเด็กและช่วยให้เด็กได้พัฒนาไปตามวัยเท่านั้น

สุรศักดิ์ ดาบมาลา (2531 : 58) ได้กล่าวถึงการสอนศิลปศึกษาของทอลลิฟสัน (Jerry Tollifson) ว่า สมัยปัจจุบันวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรศิลปศึกษาจะเน้นศึกษาองค์ประกอบ 4 ประการ คือ (1) การผลิตงานศิลปะ (art production) (2) ประวัติศิลป์ (art history) (3) การวิเคราะห์งานศิลป์ (art criticism) และ (4) ความซาบซึ้งในศิลปะ (aesthetic) ซึ่งทอลลิฟสัน (Jerry Tollifson) ได้อธิบายดังนี้

1. การผลิตงานศิลปะ คือ การให้เด็กผลิตงานศิลป์โดยทั่วไปรูปใดรูปหนึ่ง อาจจะเริ่มด้วยภาพตนเองโดยการวาด ปั้น ทำหน้ากากกระดาษ หรือแกะสลักตามที่นักเรียนถนัด ขั้นนี้จะเน้นการฝึกให้นักเรียนคุ้นเคยกับลักษณะของตนเอง อันจะมีประโยชน์ต่อการเข้าใจศิลป์ขั้นต่อไป

2. ประวัติศิลป์ การสอนประวัติศิลป์อาจจะมาก่อนหรือหลังการศึกษาของเด็กเอง อาจจะให้เด็กศึกษาภาพวาดตนเองของศิลปินที่มีชื่อเสียงในอดีตแล้วเปรียบเทียบกับภาพวาดของเด็กเอง พร้อมกับสอนประวัติของภาพนั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจว่าศิลปินต่าง ๆ พยายามแสดงอะไรออกทางภาพที่ตนเขียน และได้แนวคิดที่แสดงออกมาจากไหน เด็กควรจะได้สังเกตวิธีการที่ศิลปินแสดงแนวความคิดของตนออกโดยใช้สี รูปร่าง และลวดลาย (texture) ในขั้นนี้เน้นศึกษาการแสดงออกของศิลปิน ทั้งนี้ให้รวมวิธีการที่ศิลปินผลิตงานศิลปะในอดีตด้วย

3. การวิเคราะห์งานศิลปะ การวิเคราะห์หรือวิจารณ์ในที่นี้มิได้หมายถึงการตำหนิจนหาชิ้นดีไม่ได้ แต่หมายถึงให้นักเรียนฝึกทำ 3 ประเภท คือ (1) บรรยายงานศิลปะออกมาเป็นคำพูดว่าคืออะไร (2) อธิบายความหมายของงานศิลปะนั้น ๆ หมายถึงอะไร และ (3) พิจารณาว่างานศิลปะชิ้นนั้น ๆ มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด

4. ความซาบซึ้งในศิลปะ เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้ศึกษาค่านิยมและความเชื่อของกลุ่มชน ที่ศิลปะนั้นเกิดขึ้น หรือจะเรียกว่าการศึกษาบทบาทของศิลปะในสังคมก็ไม่ผิดนัก (art in society) เครื่องหมายการค้าก็เป็นภาพที่แสดงออกถึงลักษณะแนวคิดของบริษัท เช่น รูปโค้งเครื่องหมายการค้าของแฮมเบอร์เกอร์ แมคโดนัล น่าจะหมายถึงความเป็นแม่ กามารมณ์ และอำนาจตามความคิดเห็นของนักวิเคราะห์งานศิลปะหลายท่าน นักเรียนควรจะเรียนรู้วิธีการที่จะเข้าใจงานศิลปะต่าง ๆ เหล่านี้

6.3 การวัดและการประเมินผลศิลปศึกษา

วิรัตน์ พิชญไพบูลย์ (2516 : 83) ได้กล่าวว่า การวัดผลการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดระดับความเจริญงอกงามที่เกิดขึ้นจากการเรียนและประกอบกิจกรรมทางศิลปะ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อนักเรียนและการสอนของครู ... การประเมินผลทางศิลปะได้ผลดี เมื่อการประเมินผลนั้นส่งเสริมการสร้างความเชื่อมั่นในตัวนักเรียน มากกว่าจะเป็นการวิจารณ์ไปในแง่การทำลายความรู้สึกให้เด็กผิดหวัง หมดกำลังใจ การตำหนิผลงานทางศิลปะ ครูจึงควรกระทำอย่างระมัดระวังผลทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็ก อันที่จริงการประเมินผลทางศิลปศึกษานั้นไม่ได้มุ่งมาตรฐานของศิลปิน หรืองานฝีมือชั้นสูงเป็นเกณฑ์ดังที่เข้าใจกันทั่วไป แต่เป็นการประมวลความสำเร็จในการเรียนของเด็กแต่ละคน เพื่อหาทางส่งเสริมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น มากกว่าการทำลาย

แนวการวัดผลศิลปศึกษาที่ถูกต้อง จึงควรวัดในลักษณะให้เด็กแข่งขันกับตัวเอง เช่น พิจารณาดูว่าผลงานครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2, 3, 4, 5 ... เพื่อเปรียบเทียบดูพัฒนาการของเด็กว่าดีขึ้นหรือไม่ การวัดผลจึงควรวัดอย่างกว้าง ๆ รอบตัวของเด็ก เช่น

1. ความสัมฤทธิผล (Achievement) พิจารณาดูว่าเด็กประสบความสำเร็จในการทำงานหรือไม่ บางคนเริ่มต้นทำท่าดีแต่แล้วทอดทิ้งงานกลางคัน อย่างนี้ก็ต้องพิจารณาด้วย

2. ความสนใจและติดตามผล เด็กมีความเอาใจใส่กระตือรือร้น สามารถช่วยตัวเองและรับผิดชอบหรือไม่ เช่น การเก็บรักษาทำความสะอาดเครื่องมืออุปกรณ์ สามารถช่วยตัวเองได้หรือต้องคอยให้เตือนตลอดเวลา เด็กบางคนฝีมือไม่ดีแต่มีความสนใจขยันขันแข็ง ครูก็น่าจะรับไว้พิจารณาให้คะแนนด้วยเช่นกัน

3. ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) หมายความว่า เด็กเป็นตัวของตนเองหรือไม่ โลเลไม่แน่นอน ตัดสินใจเองไม่ได้ต้องคอยเอาอย่างเพื่อน ๆ หรืออย่างไร

4. การแสดงออกอย่างอิสระ (Free Expression) สามารถแสดงออกถึงลักษณะพิเศษเฉพาะตัวได้อย่างเด่นชัด ไม่ลอกเลียนแบบจากผู้อื่น ตัวอย่างถ้าเด็กบางคนยังคิดอะไรไม่ออกแล้วเดินไปดูผู้อื่นเพื่อศึกษางาน และสามารถสร้างสรรค์งานใหม่เป็นแบบของตนเองได้ อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นการลอกแบบ

5. ทักษะ (Skill) ในการปฏิบัติงาน สังเกตดูว่าสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยความคล่องแคล่วว่องไวเพียงใด

6. พัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Growth) สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวได้รวดเร็วฉับพลันเพียงใด

7. พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotional Growth) อันนี้สำคัญมาก คนเราจะมีจิตใจดีหรือไม่ก็อยู่ที่การเริ่มต้นที่ถูกต้องตั้งแต่วัยเด็ก สังเกตดูว่าเด็กมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสุขและพอใจในการปฏิบัติงานเหมาะสมกับวัยหรือไม่

8. พัฒนาการทางสังคม (Social Growth) เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการของผู้อื่น ให้ความร่วมมือต่อหมู่คณะหรือส่วนรวมเพียงใด

9. พัฒนาการด้านการรับรู้ (Perceptual Growth) มีความงอกงามในการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยมากน้อยเพียงใด

10. พัฒนาการทางกาย (Psysical Growth) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประสาทตา กล้ามเนื้อมือ มีการทำงานประสานกันกับความคิดหรือไม่

11. พัฒนาการทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Growth) มีความชื่นชมในคุณค่าของความงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเพียงใด

12. พัฒนาการทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Greative Growth) เด็กมีความคิดริเริ่มที่แปลกใหม่ และก้าวหน้าหรือไม่ ข้อนี้ต้องพิจารณารวมความไปถึงผลงานของเด็กที่ทำขึ้นด้วยตนเองแล้วบังเอิญไปเหมือนกับของผู้อื่นที่ทำอยู่ก่อนแล้ว ต้องนับว่าเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กคนนั้น

เกณฑ์การตัดสิน ควรพิจารณารวมกันไปทุกด้านแล้วตัดสินให้คะแนนเป็นระดับ เช่น ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ได้ ควรปรับปรุงแก้ไข ถ้าให้เป็นคะแนนครั้งละ 100 อย่างต่ำควรให้ 60 ไม่ควรให้ศูนย์เพราะจะเป็นการทำลายน้ำใจ ทำให้เด็กท้อแท้หมดหวัง แล้วจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาศิลปะติดไปจนถึงผู้ใหญ่ (เลิศ อานันทนะ. 2516 : 147 – 148)

การวัดผลของการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาที่สำคัญ คือ การวัดพัฒนาการของนักเรียนในด้านการสร้างสรรค์ สุนทรียภาพ การรับรู้ อารมณ์ กาย สติปัญญา สังคม และการวัดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความนิยมในศิลปะ ทัศนคติ ทักษะและการนำไปใช้

ก. การวัดพัฒนาการด้านต่าง ๆ

พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา แบ่งได้เป็น 6 หมวดใหญ่ ๆ คือ

1. พัฒนาการทางการสร้างสรรค์ สามารถคิดดัดแปลง แก้ปัญหา ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีมีคุณค่ากว่าเดิมได้ นักเรียนแสดงออกโดยการวางแผนงาน ออกแบบ วัดผลได้โดยการทดสอบและการสังเกต

1.1 การทำงานได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องคอยถามผู้อื่น

1.2 มีความเชื่อมั่นในความคิดของตน

1.3 ไม่ลอกแบบของผู้อื่น

1.4 สามารถออกแบบได้รวดเร็วแน่นอน ทันที

1.5 มีลักษณะการแสดงออกแตกต่างกับคนอื่น และงดงามดีด้วย

2. พัฒนาการทางสุนทรียภาพ สามารถรับรู้และเข้าใจในคุณค่าทางศิลปะอย่างมีหลักเกณฑ์ นักเรียนแสดงออกโดยสามารถเข้าใจและนิยมในศิลปะ วัดผลได้โดยการทดสอบ การสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

2.1 ความนิยมเข้าใจที่เกิดจากความรู้สึกภายใน

2.2 ความนิยมเข้าใจที่อาศัยประสบการณ์และการปฏิบัติทางศิลปะ

2.3 มีความเข้าใจและใช้หลักการทางสุนทรียภาพได้ถูกต้องเหมาะสม

2.4 สามารถเลือก แบ่งแยก และให้เหตุผลงานศิลปะที่ดี

3. พัฒนาการทางการรับรู้ สามารถสังเกต เข้าใจ ในงานศิลปะถูกต้องตามหลักศิลปะ นักเรียนแสดงออกโดยการอธิบาย การให้เหตุผลในความงามอย่างถูกต้อง การวัด สามารถทำได้โดยการทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์

3.1 การสังเกตถึงความดีและความถูกต้องของงานศิลปะได้ถูกหลักเกณฑ์ เช่น แสง เงา ความตื้นลึก ความแตกต่างในเรื่องสี

3.2 ความรู้สึกที่เกิดจากการดูงานศิลปะ เช่น ความรู้สึกในเรื่องพื้นผิว อ่อน หรือแข็งกระด้าง

3.3 ความรู้สึกในการเคลื่อนไหว เช่น การเคลื่อนไหวของร่างกายและสิ่งของ

4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา มีความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถจำได้ละเอียดถูกต้อง ฉลาดเฉียบแหลม การแสดงออกโดยการแก้ปัญหาได้ดี การวัดผลโดยการสังเกต การทดสอบ และการสัมภาษณ์

4.1 สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะได้ถูกต้องมีรายละเอียดมากและงดงาม

4.2 การใช้หลักการทางศิลปะได้เหมาะสม เช่น การใช้สีในการออกแบบ

4.3 มีความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ได้ละเอียดถูกต้องมาก

5. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ มีความสามารถแสดงออกอย่างอิสระ และควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความมั่นใจในการทำงานพัฒนาการทางด้านอารมณ์นี้ รวมไปถึงสุขภาพจิต ความมั่นคงทางอารมณ์ และการพัฒนาการทางบุคลิกภาพด้วย การแสดงออกโดยการทำงานได้อย่างสุขุม เป็นระเบียบและควบคุมได้เหมาะสม การวัดโดยการสังเกต การสัมภาษณ์

5.1 การสร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างอิสระ มีความมั่นใจในการทำงาน

5.2 มีความเป็นระเบียบในการทำงาน

5.3 มีความสบายและสุขใจในการทำงาน

6. พัฒนาการทางกาย มีความสามารถในการปฏิบัติงานทางศิลปะ ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้คล่องแคล่วมั่นคง ไม่เป็นอันตราย มีความแน่นอนและแม่นยำในการทำงาน การแสดงออกโดยการปฏิบัติ และการเคลื่อนไหว การวัดโดยการสังเกต- การสัมภาษณ์และการทดสอบ

6.1 มีทักษะในการเขียน ปั้น และการใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้คล่องแคล่วว่องไว

6.2 ลักษณะภาพที่แสดงออก มีความสัมพันธ์ในการฝึกเขียนและความรู้สึก

7. พัฒนาการทางด้านสังคม มีความสามารถเข้าใจในสิ่งแวดล้อม เข้าใจความต้องการของผู้อื่น และสามารถเข้ากับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข การแสดงออกโดยการทำงาน การประสานงาน การคิด และการเข้าใจในผู้อื่น การวัดโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการทดสอบ

7.1 มีประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อมดี สามารถแสดงออกในงานศิลปะได้ถูกต้อง

7.2 มีความเข้าใจในการแสดงออกของผู้อื่นได้

7.3 มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และมีความสุขในการทำงาน

7.4 มีความเข้าใจในวัฒนธรรมต่าง ๆ ของผู้อื่น

ช. การวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ

พฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียน จะช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียน และสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้ได้ผล ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

1. ในด้านความรู้ สามารถทราบและจำเรื่องราวของประสบการณ์ที่ได้รับ รวมทั้งประสบการณ์ที่สัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง แสดงออกโดยการระลึกถ่ายทอด สามารถวัดได้โดยการทดสอบ สัมภาษณ์ และสังเกต

1.1 ความรู้เกี่ยวกับศัพท์เฉพาะทางศิลปะ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับประวัติทั่วไปของศิลปะ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับวัสดุและขบวนการทำ

2. ในด้านความเข้าใจ สามารถเข้าใจในคุณค่าและหลักการของศิลปะ จนประเมินผลงานศิลปะนั้นได้ การแสดงออกโดยการอธิบาย การวัดโดยการทดสอบ การสังเกตและสัมภาษณ์

2.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างทางศิลปะ

2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ กฎ และการสร้างสรรค์งานศิลปะ

2.3 ความสามารถในการประเมินผลงานของศิลปะ

2.4 ความสามารถในการให้เหตุผลในการพิจารณา

3. ในด้านความคิดและการออกแบบ สามารถแก้ปัญหาในการออกแบบการใช้เหตุผลและสรุปผลการตีความ การแสดงออกโดยการแก้ปัญหาและการออกแบบ สามารถวัดได้โดยการทดสอบ การสังเกตและการแสดงความคิดเห็น

3.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาในการออกแบบ

3.2 ความสามารถในการสร้าง และแสดงความสมเหตุสมผลของการออกแบบ

4. ในด้านศิลปนิยม มีความรู้และเข้าใจในคุณค่าและความสำคัญของงานศิลปะ แสดงออกโดยนิยม อธิบาย และเข้าใจ สามารถวัดได้โดยการสัมภาษณ์ สังเกต การทดสอบ การจัดอันดับคุณภาพ และแบบภาพต่าง ๆ

4.1 ความนิยมในศิลปที่เกิดจากความรู้สึกภายใน

4.2 ความนิยมที่อาศัยประสบการณ์และการปฏิบัติ

4.3 การอธิบายและประเมินผลงานศิลปะ

5. ในด้านทัศนคติและความสนใจ มีความเชื่อ ความนิยม และสนใจที่จะปฏิบัติตามความเชื่อ แสดงออกโดยการคิดตามความเชื่อ การร่วมในกิจกรรมอย่างสุขใจ สามารถวัดได้โดยการสังเกต และการจัดอันดับคุณภาพ

5.1 ความเชื่อมั่นในการทำงานของตน

5.2 ความสนใจในการเรียนและตั้งใจ

5.3 การทำงานได้เรียบร้อย

5.4 ความคิด ความเข้าใจและความเชื่อในแบบของศิลปะ

6. ในด้านทักษะและการนำไปใช้ มีความสามารถในการใช้วัสดุและเครื่องมือได้ถูกต้องรวดเร็ว สามารถสร้างสรรค์งานได้รวดเร็วและประหยัด แสดงออกโดยการปฏิบัติงาน การใช้วัสดุเครื่องมือ การแก้ปัญหา และการนำไปใช้ วัดได้โดยการสังเกต และแบบทดสอบ

6.1 ความสามารถในการให้แสง สี และเงา

6.2 ความสามารถในการเขียนภาพด้วยวิธีต่าง ๆ

6.3 ความสามารถในการใช้วัสดุและเครื่องมือ

6.4 ความสามารถในการทำงานศิลปะได้เรียบร้อยตามกำหนด

6.5 ความสามารถในการนำไปใช้ได้เหมาะสม

6.6 ความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้ทั่วไป

6.7 ความสามารถในการมองเห็นแบบ ลักษณะโครงสร้างทางศิลปะที่เหมาะสมในความงามและการใช้สอย (วิรัตน์ พิชญไพบูลย์. 2516 : 85 - 88)

สุรศักดิ์ ดาบมาลา (2531 : 60) กล่าวถึงการประเมินผลศิลปศึกษาของโวลฟ์ (Dennie Palmer Wolf) ว่า

1. ให้เด็กทำโครงการพิเศษ งานศิลปะเป็นรายบุคคล (project) โดยครูให้คำแนะนำเพื่อให้เด็กได้ปลดปล่อยความคิดของตนออกมาสู่งานศิลปะ (microgenesis) ครูติดตามดูการปฏิบัติงานของเด็กแต่เริ่มแรกจนสำเร็จผล ซึ่งครูที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีจะสังเกตเห็นเด็กเกิดความคิด

หลายความคิด ตัดสินใจเลือกความคิดที่เหมาะสม แล้วดำเนินงานตามความคิดนั้น ซึ่งแต่ละขั้นตอนเด็กจะแสดงความสามารถของตนออกมา

2. แฟ้มศิลปะ (portfolios) งานทุกชิ้นที่เด็กทำให้เด็กลงวันที่ไว้แล้วเก็บเข้าแฟ้ม ไม่มีงานชิ้นใดโยนทิ้งหากเด็กวาดภาพแล้วอย่าทิ้ง ครูควรให้เด็กเก็บเข้าแฟ้ม เมื่อศึกษางานของเด็กในแฟ้มที่ทำมาตลอดปีหรือตลอดภาค ครูจะสังเกตเห็นการพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก (macrogensis) ครูจะมองเห็นปัญญาหรือแนวความคิดหลายประการของเด็ก แล้วเลือกดำเนินการตามแนวความคิดนั้นในระยะยาว และจะสังเกตเห็นความสนใจของเด็กและทักษะของเด็กในหลายด้านอีกด้วย

3. การสัมภาษณ์ (refective interview) เมื่อสิ้นภาคเรียน นักเรียนนำแฟ้มศิลป์ของตนมาอธิบายให้ครูฟังทีละแผ่น บรรยายว่างานศิลปชิ้นนี้เริ่มต้นอย่างไร มีข้อยุ่งยากที่ไหน และต่อไปจะทำอย่างไร ขั้นนี้เป็นการกระตุ้นให้เด็กมองดูว่าสไตล์ศิลปะของตนเป็นอย่างไร เด็กยังมีจุดอ่อนที่ตรงไหน จุดแข็งตรงไหน เป็นการทำให้เด็กเข้าใจงานศิลปะในส่วนรวมของตนได้ดีขึ้น

7. <u>งานวิจัยหลักสูตรเกี่ยวกับวุฒิและประสบการณ์ของครูในการใช้หลักสูตร</u>

เพ็ญสุข หวังแก้ว (2507 – 71 – 81) ได้วิจัยความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พุทธศักราช 2503 พบว่าครูส่วนใหญ่เห็นด้วยในแต่ละวิชาของหลักสูตรว่ามีความยากง่าย ความมากน้อย และครูส่วนมากเห็นว่าความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับท้องถิ่นไม่สามารถสอนได้ครบทันตามหลักสูตร นอกจากนี้ยังพบว่าครูมีวุฒิกับครูไม่มีวุฒิมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนในวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิเห็นด้วย ส่วนครูไม่มีวุฒิไม่เห็นด้วย

เพ็ญศรี สืบภา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2521 : 18; อ้างอิงมาจาก เพ็ญศรี สืบภา. ม.ป.ป.) ได้วิจัยความเข้าใจของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับการใช้

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ระหว่างครูที่จำแนกตามประสบการณ์การสอนและวุฒิของครู ผลการวิจัยสรุปว่า

1. ครูที่มีประสบการณ์การสอนประถมศึกษาปีที่ 1 มาก มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เท่ากับ 49.83 เปอร์เซ็นต์ และครูที่มีประสบการณ์การสอนประถมศึกษาปีที่ 1 น้อย มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เท่ากับ 50.83 เปอร์เซ็นต์

2. ครูที่มีวุฒิทางครูสูง เข้าใจ 47.83 เปอร์เซ็นต์ และครูที่มีวุฒิทางครูต่ำเข้าใจ 48.68 เปอร์เซ็นต์

กิติศักดิ์ เปรมสุข (2524 : 9) ได้ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

ลางเกนแบค (Langenbach. 1972 : 35 – 38) ได้วิจัยเกี่ยวกับ เจตคติของครูที่มีต่อการใช้และการวางแผนพัฒนาหลักสูตร พบว่าครูที่มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรได้คะแนนสูงกว่าพวกไม่มีส่วนร่วม ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน มีอิทธิพลต่อเจตคติของครู นอกจากนั้นยังพบว่า ครูที่มีประสบการณ์หรือมีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรจะมีเจตคติทางบวกต่อการใช้และการวางแผนหลักสูตรมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วม ผลการวิจัยสอดคล้องกับ โยฮันเซน (Johansen. 1967 : 82) วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของการรับรู้ของครูกับการตัดสินใจใช้และส่งเสริมหลักสูตรในท้องถิ่น พบว่าครูที่มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรจะเป็นผู้ที่สามารถส่งเสริม แนะนำหลักสูตรไปปฏิบัติได้ดีกว่าครูที่ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

ชิม (Shim. 1964 : 5225 - 5226) ได้ศึกษาลักษณะ 4 อย่างของครูคือ เกรดเฉลี่ยผลการเรียน ปริญญาบัตร วุฒิ และประสบการณ์การสอนของครู ว่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนภายใน 5 ปีหรือไม่ โดยศึกษาจากระเบียนสะสมของนักเรียน ชั้นที่ 6 จำนวน 124 คน และศึกษาประวัติของครูที่เคยสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ชั้นที่ 1 - 5 แล้วทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเลขคณิต ภาษา และการอ่านของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้เกรดเฉลี่ยสูงกว่า 2.50 จะมีผลสัมฤทธิ์ด้านภาษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50

2. นักเรียนที่เรียนกับครูที่ไม่มีปริญญา จะมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูมีปริญญา

3. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 10 ปี

จากเอกสารและผลงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าครูมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การสำรวจความคิดเห็นของครูผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทราบข้อดีข้อบกพร่องของหลักสูตร อันจะเป็นผลนำไปพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นว่า ครูที่มีวุฒิและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรทั้งสอดคล้องกันและแตกต่างกัน

<u>สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า</u>

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีวุฒิศิลปศึกษากับวุฒิทั่วไป มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและการบริการหลักสูตรแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 5 ปี 6 – 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและการบริการหลักสูตรแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการ เสนอดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532 จำนวน 427 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 72 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจัดแบ่งโรงเรียนเป็น 24 เขต และสุ่มมาเขตละ 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนศิลปศึกษาทั้งสิ้น 72 คน

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาศึกษา

จำนวนเขตทั้งหมด 24 เขต	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้	จำนวนครูทั้งหมด จากโรงเรียนที่สุ่มได้
1. คลองสาน	7	3	3
2. ดุสิต	16	3	3
3. ตลิ่งชัน	22	3	3
4. ธนบุรี	17	3	3
5. บางกอกใหญ่	6	3	3
6. บางกอกน้อย	25	3	3
7. บางกะปิ	32	3	3
8. บางขุนเทียน	35	3	3
9. บางเขน	31	3	3
10. บางรัก	5	3	3
11. ปทุมวัน	9	3	3
12. ป้อมปราบศัตรูพ่าย	4	3	3
13. พญาไท	5	3	3
14. พระโขนง	48	3	3
15. พระนคร	11	3	3
16. ภาษีเจริญ	22	3	3
17. มีนบุรี	31	3	3

ตาราง 1 (ต่อ)

จำนวนเขตทั้งหมด 24 เขต	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้	จำนวนครูทั้งหมดจากโรงเรียนที่สุ่มได้
18. ยานนาวา	15	3	3
19. ราษฎร์บูรณะ	13	3	3
20. ลาดกระบัง	20	3	3
21. สัมพันธวงศ์	3	3	3
22. หนองแขม	9	3	3
23. หนองจอก	36	3	3
24. ห้วยขวาง	5	3	3
รวม	427	72	72

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ปรถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร และบริการหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

<u>การสร้างเครื่องมือ</u>

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามของ ลิเคอร์ต (อนันต์ ศรีโสภา. 2521 : 22; อ้างอิงมาจาก Likert. n.d.) ไพบูลย์ อินทรวิชา (2517 : 156) และเชิดศักดิ์ โฆวาสนธุ์ (2520 : 50 - 56)

2. ศึกษาความเป็นมาของหลักสูตร พุทธศักราช 2503 จนกระทั่งถึงการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมาเป็นหลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2521 จากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ และเอกสาร ในด้านเกี่ยวกับความเป็นมาของหลักสูตร ตลอดจนจุดประสงค์ของการเรียน คู่มือครู แผนการสอน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร

3. ศึกษาสาระสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ

3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

3.2 เนื้อหา

3.3 กระบวนการเรียนการสอน

3.4 การประเมินผล

3.5 การบริหารและบริการหลักสูตร

นำสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและการบริการหลักสูตร นำผลการวิเคราะห์มาเป็นเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา

4. แบ่งแบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ด้านวุฒิการศึกษา และด้านประสบการณ์การสอนของครูผู้สอนศิลปศึกษา

ตอนที่ 2 ถามทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา พุทธศักราช 2521

การแปลความหมายในการตอบแบบสอบถามซึ่งสร้างโดยใช้วิธีการของลิเคอร์ต โดยถือหลักเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	มีความเห็นคล้อยตามกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	มีความคิดเห็นคล้อยตามข้อความนั้นมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	มีความคิดเห็นก้ำกึ่งกันระหว่างเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	มีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	มีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด

การตรวจให้คะแนนในแบบสอบถามตอนที่ 2 กระทำดังนี้

1. สำหรับแบบสอบถามในลักษณะนิมาน การตรวจให้คะแนนดังนี้

ขีดเครื่องหมาย ✓ ช่องเห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5 คะแนน
ขีดเครื่องหมาย ✓ ช่องเห็นด้วย	ให้คะแนน	4 คะแนน
ขีดเครื่องหมาย ✓ ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3 คะแนน
ขีดเครื่องหมาย ✓ ช่องไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2 คะแนน
ขีดเครื่องหมาย ✓ ช่องไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. สำหรับแบบสอบถามในลักษณะนิเสธ การตรวจให้คะแนนจะเป็นไปในทางตรงข้าม

<u>การทดลองใช้เครื่องมือเพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้</u>

1. หาความเที่ยงตรง

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ จำนวน 2 ท่าน และครูปฏิบัติการสอนศิลปศึกษา 1 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาของคำถามให้มีความเข้าใจชัดเจน และเนื้อหาอยู่ในขอบข่ายหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ครอบคลุมทุกด้าน

2. หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนศิลปศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 20 คน คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test (Edwards. 1958 : 139) นำผลการวิเคราะห์มาคัดเลือกข้อความที่มีค่าอัตราส่วนวิกฤตที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า t = 2 ขึ้นไป

3. การหาค่าความเชื่อมั่น

วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ Coefficient alpha คอนบาช (อนันต์ ศรีโสภา. 2521 : 265; อ้างอิงมาจาก Cronbach. n.d.) ได้ค่าความเชื่อมั่น = .742

3. <u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงครูผู้สอนศิลปศึกษา โดยผู้วิจัยนำส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 72 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 68 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.44 ของจำนวนกลุ่มประชากรทั้งหมด

4. <u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

หลังจากได้รวบรวมแบบสอบถามคืนมาแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ได้ จำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 55.54

4.2 จำแนกแบบสอบถามตามลักษณะตัวแปร คือ วุฒิ และประสบการณ์

4.2.1 ด้านวุฒิ ผู้วิจัยได้จำแนกไว้ดังนี้ คือ

ก. วุฒิทางศิลปศึกษา หมายถึง วุฒิของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่สำเร็จการศึกษา โดยเรียนศิลปศึกษาเป็นวิชาเอก ได้แก่ กศ.บ., ค.บ. และ ค.ม.

ข. วุฒิทั่วไป หมายถึง วุฒิของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่สำเร็จการศึกษาโดยเรียนสาขาวิชาอื่นเป็นวิชาเอก ได้แก่ ปวช., ปวท., ป.กศ., ปวส., ป.กศ.สูง, พ.ม., ป.ม., ว.ท., ว.อ., พ.ม.ช., ป.ม.ช., กศ.บ., ค.บ., ศษ.บ., กศ.ม. และ ค.ม.

4.2.2 ด้านประสบการณ์การสอน จำแนกเป็นสามระดับ คือ

ต่ำกว่า 5 ปี หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 1 – 5 ปี

6 – 10 ปี หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 5 ปี 1 เดือน ถึง 10 ปี

10 ปีขึ้นไป หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 10 ปี 1 เดือนขึ้นไป

4.3 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แต่ละข้อ

4.4 วิเคราะห์คำตอบจากการหาค่าเฉลี่ยแต่ละข้อ ให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท (Likert) (Best. 1959 : 157 - 160) ดังนี้

ค่า 4.5 - 5.0 = มากที่สุด

ค่า 3.5 - 4.49 = มาก

ค่า 2.5 - 3.49 = ปานกลาง

ค่า 1.5 - 2.49 = น้อย

ค่า 1.0 - 1.49 = น้อยที่สุด

4.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีวุฒิศิลปศึกษากับไม่มีวุฒิศิลปศึกษา โดยใช้สถิติค่าที (t-test)

4.6 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F-test) แบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (Ferguson. 1976 : 47)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ X แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนครู

5.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Ferguson. 1976 : 64)

$$S = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง

5.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามใช้อัตราส่วนวิกฤต t-test (Edwards. 1958 : 104)

$$t = \sqrt{\frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

5.4 เปรียบเทียบความแตกต่างทรรศนะที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แยกตามประสบการณ์การสอนศิลปศึกษา ใช้วิธีการทดสอบ F-test แบบทางเดียว One-Way Analysis of Variance)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

(Winer. 1971 : 180)

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_B แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls)

$$q = \frac{\bar{T}_{largest} - \bar{T}_{smallest}}{MS_{error}/n}$$

(Winer. 1971 : 185)

เมื่อ q แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน studentized q-statistic

$T_{largest}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนมาก

$T_{smallest}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนน้อย

MS_{error}/n แทน standard error

5.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร Coefficient alpha ดอนบาช (อนันต์ ศรีโสภา. 2521 : 265; อ้างอิงมาจาก Cronbach. n.d.)

$$\alpha = \frac{n}{n - n}\left[1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_x^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่น

ΣS_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อความทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

SS แทน Sum of Squares

MS แทน Mean Square

q แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน Studentized q-statistic

F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

df แทน ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degrees of freedom)

* แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอผลดังนี้

ตอนที่ 1 ทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	3.7	0.5	มาก
2. เนื้อหา	3.7	0.5	มาก
3. กระบวนการเรียนการสอน			
ก. กิจกรรม	3.9	0.4	มาก
ข. สื่อการเรียน	3.8	0.5	มาก
ค. แผนการสอน	3.7	0.5	มาก
4. การประเมินผล	3.8	0.5	มาก
5. การบริหารบริการหลักสูตร	3.3	0.9	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นคล้อยตามหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในระดับมากทั้งในด้าน จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล ส่วนการบริหารและบริการหลักสูตรมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยก้ำกึ่งกัน

เพื่อให้เห็นรายละเอียดเกี่ยวกับทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงเสนอทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นรายด้านและหน่วยการเรียน ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร และบริการหลักสูตร

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	ก. สอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์ได้	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.7	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	4.1	0.6	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		5. งานสาน ถัก ทอ และเย็บปัก	3.6	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.7	มาก
	ข. ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	1. การเขียนภาพระบายสี	3.7	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.6	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.7	0.8	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.7	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.6	0.7	มาก
	ค. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.6	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.8	0.5	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.6	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.7	0.7	มาก
	ง. สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.5	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.7	0.6	มาก
		4. การออกแบบสร้างสรรค์เศษวัสดุ	3.8	0.7	มาก
		5. งานสอน ถักทอ และเย็บปัก	3.6	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.6	0.7	มาก
	จ. สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	1. การเขียนภาพระบายสี	3.7	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.6	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.8	มาก
		4. การออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.7	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.6	0.7	มาก
2. เนื้อหา	ก. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.7	มาก
	ข. เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.7	0.7	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.7	0.7	มาก
	ค. สะดวกในการจัดกิจกรรม	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.5	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.8	0.5	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.7	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.7	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.3	0.8	ปานกลาง
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.7	0.7	มาก
	ง. เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.7	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.8	0.6	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.8	มาก
	จ. สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	1.. การเขียนภาพระบายสี	3.6	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.7	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.7	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.7	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.4	0.7	ปานกลาง
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.7	0.6	มาก
	ฉ. มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต	1. การเขียนภาพระบายสี	3.7	0.5	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.7	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.5	0.8	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.6	0.7	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.6	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ช. สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.6	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.6	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.8	0.7	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.6	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.7	มาก
3. กระบวนการเรียนการสอน					
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้	ก. สอดคล้องกับจุดประสงค์	1. การเขียนภาพระบายสี	4.0	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.9	0.5	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.6	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.5	มาก
	ข. สอดคล้องกับเนื้อหา	1. การเขียนภาพระบายสี	4.0	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.9	0.5	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.9	0.5	มาก
	ค. เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.9	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.4	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	4.0	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.5	มาก
	จ. ส่งเสริมด้านความรู้สติปัญญาของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.5	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.9	0.5	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	4.0	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	4.0	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ฉ. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	4.0	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	4.0	0.5	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	4.1	0.5	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์			
		• จากเศษวัสดุ	4.0	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และ			
		เย็บปัก	3.6	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.9	0.6	มาก
	ช. ส่งเสริมการ	1. การเขียนภาพระบายสี	4.0	0.6	มาก
	แสดงออกของ	2. การปั้น - แกะสลัก	4.0	0.6	มาก
	ผู้เรียน	3. การพิมพ์ภาพ	4.0	0.6	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์			
		จากเศษวัสดุ	4.0	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และ			
		เย็บปัก	3.6	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.9	0.6	มาก
	ช. ส่งเสริมอารมณ์	1. การเขียนภาพระบายสี	4.0	0.5	มาก
	และสังคมของ	2. การปั้น - แกะสลัก	3.9	0.6	มาก
	ผู้เรียน	3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.5	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	4.0	0.4	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.6	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ฌ. สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.9	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	4.0	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
3.2 สื่อการเรียน	ก. สนองจุดประสงค์การเรียนรู้	1. การเขียนภาพระบายสี	4.0	0.6	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.9	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	4.0	0.5	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	4.0	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.9	0.6	มาก
	ข. สอดคล้องกับเนื้อหา	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.6	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.9	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.6	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ค. สอดคล้องกับกิจกรรม	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.5	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.6	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.5	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.9	0.5	มาก
	ง. เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.5	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.9	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.5	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	จ. ตรงกับความสนใจของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.9	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.5	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\overline{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ฉ. สะดวกในการนำไปใช้	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.7	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.6	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.7	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ช. หาง่ายและประหยัด	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.8	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.6	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.6	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.4	0.8	ปานกลาง
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
3.3 แผนการสอน	ก. ให้แนวทางในการปฏิบัติ	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.7	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.6	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.7	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.5	0.9	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.6	0.8	มาก
	ข. มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.6	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.8	0.6	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ค. เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.6	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.9	0.6	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.5	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.6	มาก
	ง. สะดวกในการนำไปใช้	1. การเขียนภาพระบายสี	3.9	0.6	มาก
		2. การปั้น – แกะสลัก	3.8	0.7	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.7	0.6	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.9	0.7	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.7	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.8	0.7	มาก
	จ. มีความยืดหยุ่นนำไปใช้	1. การเขียนภาพระบายสี	3.8	0.6	มาก
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.8	0.6	มาก
		3. การพิมพ์ภาพ	3.7	0.7	มาก
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.8	0.7	มาก
		5. งานสาน ถักทอ แและเย็บปัก	3.7	0.8	มาก
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.7	0.7	มาก
	ฉ. ควบเวลาในการสอนเพียงพอ	1. การเขียนภาพระบายสี	3.4	0.9	ปานกลาง
		2. การปั้น - แกะสลัก	3.3	0.9	ปานกลาง
		3. การพิมพ์ภาพ	3.4	1.0	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	ด้าน	หน่วยการเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลความ
		4. งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ	3.5	0.9	มาก
		5. งานสาน ถักทอ และเย็บปัก	3.2	1.3	ปานกลาง
		6. การรู้คุณค่าทางศิลปะ	3.4	1.1	ปานกลาง
4. การประเมินผล			3.8	0.5	มาก
5. การบริหารและบริการหลักสูตร			3.3	0.9	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่าหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร ในทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา สรุปได้ดังนี้คือ

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ในทุกหน่วยการเรียนในหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์ได้มาก ภาษาชัดเจน เข้าใจง่ายมาก เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

2. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า เนื้อหาตามแผนการสอนในทุกหน่วยการเรียนในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจนมาก สะดวกในการจัดกิจกรรมมาก เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก มีประโยชน์ในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับมาก และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมาก นอกจากหน่วยการเรียนที่ 5 เพียงหน่วยเดียวคือการสาน ถัก ทอ ที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาเห็นว่ามีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในระดับปานกลาง คือ มีความเห็นก้ำกึ่งกันระหว่างสอดคล้องกับไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

3. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า กิจกรรมทุกหน่วยการเรียนในกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดไว้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหามาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนมาก ส่งเสริมด้านความรู้สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออก อารมณ์และสังคมของผู้เรียนมาก และสามารถฝึกทักษะได้เพียงพออยู่ในระดับมาก

4. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า สื่อการเรียนทุกหน่วยการเรียนในกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 สนองจุดประสงค์การเรียนรู้มาก สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมมาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนมาก ตรงกับความสนใจของผู้เรียนมาก สะดวกในการนำไปใช้ หาง่ายและประหยัดมาก นอกจากหน่วยการเรียนที่ 5 คือ การสาน ถัก ทอ ที่ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า หาง่ายและประหยัดอยู่ในระดับปานกลาง คือมีความเห็นก้ำกึ่งกันระหว่างหาง่ายกับหายาก ประหยัดกับไม่ประหยัด

5. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความเห็นว่า แผนการสอนทุกหน่วยการเรียนในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้แนวทางในการปฏิบัติมาก มีความชัดเจนมาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนมาก สะดวกในการนำไปใช้มาก มีความยืดหยุ่นมาก ส่วนคาบเวลาในการสอนที่กำหนดให้ในแต่ละหน่วย ในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ครูผู้สอนศิลปศึกษา มีความเห็นว่าเพียงพอในระดับปานกลาง คือ มีความเห็นก้ำกึ่งกันระหว่างเพียงพอกับไม่เพียงพอ

6. ครูผู้สอนศิลปศึกษา มีความเห็นด้วยอย่างมากต่อวิธีการประเมินผลความรู้ จุดประสงค์และเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน ในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่กำหนดไว้

7. ครูผู้สอนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารและบริการหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในระดับปานกลาง คือ รู้สึกเห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยก้ำกึ่งกัน

ตาราง 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร แสดงเป็นร้อยละ

ด้าน	ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา	ร้อยละ
ก. จุดประสงค์การเรียนรู้	1. มีความชัดเจน เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนสามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้	77.15
	2. เขียนไว้คลุมเครือและกว้างเกินไป	14.00
ข. เนื้อหา	1. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	75.00
	2. มีความซ้ำซ้อน และมากเกินไป	18.05
ค. กระบวนการเรียนการสอน	1. กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน และแผนการสอนที่กำหนดไว้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนในปัจจุบันดีอยู่แล้ว	63.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้าน	ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา	ร้อยละ
	2. กิจกรรมการเรียนมากเกินไป ไม่สัมพันธ์กันคาบเวลาเรียน และแผนการสอนมีความยืดหยุ่นน้อย กำหนดให้ครูผู้สอนต้องปฏิบัติตามมากเกินไป	14.15
ค. การประเมินผล	1. ระเบียบและวิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว	64.00
	2. การประเมินผลศิลปศึกษาเน้นที่ภาคความรู้มากเกินไป ควรเน้นที่กระบวนการและภาคปฏิบัติ	15.14
	3. การกรอกแบบประเมินผล ป.02 มีความสับสน ควรแก้ไขปรับปรุงให้ง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ให้มากขึ้น	12.03
ง. การบริหารและบริการหลักสูตร	1. โรงเรียนบางแห่งยังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ สี ดินสอ กระดาษ หนังสือคู่มือครู แผนการสอน หนังสือหลักสูตร หนังสืออ่านประกอบอ้างอิง ซึ่งผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณซื้อให้โรงเรียนเพื่อลดภาระและปัญหาในการสอนของครู	32.10

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้าน	ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา	ร้อยละ
	2. ครูผู้สอนศิลปศึกษา ต้องการให้มีการจัดอบรมหรือสัมมนาครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรรศนะต่าง ๆ ทางศิลปศึกษา	28.13

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีความชัดเจน เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้ เป็นจำนวนมาก ร้อยละ 77.15 และมีความคิดเห็นว่าจุดประสงค์การเรียนรู้เขียนไว้คลุมเครือและกว้างเกินไป ร้อยละ 14.00 นั่นคือ ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นคล้อยตามเป็นจำนวนมาก

2. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า เนื้อหาในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน เป็นจำนวนมาก ร้อยละ 75.00 และมีความคิดเห็นว่า เนื้อหามีความซ้ำซ้อนและมากเกินไป ร้อยละ 18.05 นั่นคือ ครูผู้สอนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นคล้อยตามเป็นจำนวนมาก

3. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า กระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียนและแผนการสอนที่กำหนดไว้ มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนในปัจจุบันดีอยู่แล้วเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 63.00 และมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเรียนมากเกินไป ไม่สัมพันธ์กับ

คาบเวลาเรียน และแผนการสอนมีความยืดหยุ่นน้อย กำหนดให้ครูผู้สอนต้องปฏิบัติตามมากเกินไป ร้อยละ 14.15 นั่นคือ ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นคล้อยตามเป็นจำนวนมาก

4. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การประเมินผลในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระเบียบและวิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว เป็นจำนวนมาก ร้อยละ 64.00 และมีความคิดเห็นว่า การประเมินผลศิลปศึกษาเน้นที่ภาคความรู้มากเกินไป ควรเน้นที่กระบวนการและภาคปฏิบัติ ร้อยละ 15.14 นอกจากนั้นยังมีความคิดเห็นว่า การกรอกแบบประเมินผล ป.02 มีความสับสน ควรแก้ไขปรับปรุงให้ง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ให้มากขึ้น ร้อยละ 12.03 นั่นคือ ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นคล้อยตามเป็นจำนวนมาก

5. ครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การบริหารและบริการหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงเรียนบางแห่งยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ สี กระดาษ ดินสอ หนังสือคู่มือครู แผนการสอน หนังสือหลักสูตร หนังสืออ่านประกอบอ้างอิง ซึ่งผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณซื้อให้โรงเรียนเพื่อลดภาระและปัญหาในการสอนของครู ร้อยละ 32.10 และเสนอแนะว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาต้องการให้มีการจัดอบรมหรือสัมมนาครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรรศนะต่าง ๆ ทางศิลปศึกษา ร้อยละ 28.13

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 โดยแยกตามวุฒิ ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการบริหารและบริการหลักสูตรของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิศิลปศึกษากับครูไม่มีวุฒิศิลปศึกษา

ด้านที่	ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา	วุฒิ	N	$\bar{X}$	SD	t
1	จุดประสงค์การเรียนรู้	ไม่มี	23	3.655	0.472	-1.11
		มี	17	3.816	0.422	
2	เนื้อหา	ไม่มี	23	3.656	0.484	- .99
		มี	17	3.804	0.442	
3	กระบวนการเรียนการสอน					
	ก. กิจกรรม	ไม่มี	23	3.802	0.416	- .94
		มี	17	3.936	0.484	
	ข. สื่อการเรียน	ไม่มี	23	3.767	0.479	- :94
		มี	17	3.912	0.495	
	ค. แผนการสอน	ไม่มี	23	3.640	0.486	-1.00
		มี	17	3.799	0.520	
4	การประเมินผล	ไม่มี	23	3.747	0.551	-1.30
		มี	17	3.964	0.481	
5	การบริหารและบริการหลักสูตร	ไม่มี	23	3.169	0.987	- .87
		มี	17	3.417	0.746	

จากตาราง 5 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิศิลปศึกษากับไม่มีวุฒิศิลปศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิศิลปศึกษาหรือไม่มีวุฒิศิลปศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร โดยแยกตามประสบการณ์การสอนศิลปศึกษา ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร ของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. จุดประสงค์การเรียนรู้				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.0084	.0042	.0194
ภายในกลุ่ม	37	7.9974	.2161	
รวมทั้งหมด	39			

ตาราง 6 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
2. เนื้อหา				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.0252	.0126	.0549
ภายในกลุ่ม	37	8.4836	.2293	
รวมทั้งหมด	39			
3. กระบวนการเรียนการสอน				
3.1 กิจกรรม				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.1778	0.889	.4361
ภายในกลุ่ม	37	7.5427	.2039	
รวมทั้งหมด	39	7.7205		
3.2 สื่อการเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.2550	.1275	.5292
ภายในกลุ่ม	37	8.9135	.2409	
รวมทั้งหมด	39	9.1685		
3.3 แผนการสอน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.2062	.1031	.3987
ภายในกลุ่ม	37	9.5677	.2586	
รวมทั้งหมด	39	9.7739		

ตาราง 6 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. การประเมินผล				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.1387	.693	.2398
ภายในกลุ่ม	37	10.6973	.2891	
รวมทั้งหมด	39	10.8360		
5. การบริหารและบริการหลักสูตร				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.5496	2.2748	3.1873
ภายในกลุ่ม	37	26.4054	0.7137	
รวมทั้งหมด	39	30.9550		

จากตาราง 6 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการบริหาร และบริการหลักสูตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษาไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. เนื้อหา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผล
5. การบริหารและบริการหลักสูตร

โดยจำแนกตามวุฒิและประสบการณ์การสอนศิลปศึกษา

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีวุฒิศิลปศึกษากับวุฒิทั่วไป มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร แตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 5 ปี 6 – 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร และบริการหลักสูตร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532 จำนวน 427 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 72 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจัดแบ่งโรงเรียนเป็น 24 เขต และสุ่มมาเขตละ 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนศิลปศึกษาทั้งสิ้น 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อย่างอิสระ

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงครูผู้สอนศิลปศึกษา โดยผู้วิจัยนำส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 72 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 68 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.44 ของจำนวนกลุ่มประชากรทั้งหมด และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 55.54

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิศิลปศึกษา กับไม่มีวุฒิศิลปศึกษา โดยใช้สถิติค่า ที (t-test)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันโดยใช้สถิติค่า เอฟ (F-test) แบบทางเดียว (one-way analysis of Variance)

<u>สรุปผลการศึกษาค้นคว้า</u>

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา มีทรรศนะคล้อยตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อย่างมาก ส่วนการบริหารและบริการหลักสูตร ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความเห็นก้ำกึ่งกันระหว่างเห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยกับการบริหาร และบริการหลักสูตรที่กำหนดไว้ในหลักสูตรศิลปศึกษาที่มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความเห็นว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรศิลปศึกษา สอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์ได้มาก ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมาก และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นมาก

1.2 ด้านเนื้อหา ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสภาพท้องถิ่นมาก มีความถูกต้องชัดเจน สะดวกในการจัดกิจกรรม เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีประโยชน์ในการดำรงชีวิตและสามารถนำไปปฏิบัติได้มาก

1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นดังนี้ คือ

1.3.1 กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาก เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมาก ทั้งยังส่งเสริมด้านความรู้ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออก อารมณ์และสังคมของผู้เรียนมาก และสามารถฝึกทักษะได้เพียงพอมากด้วย

1.3.2 สื่อการเรียนสนองจุดประสงค์มาก สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมมาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะและตรงกับความสนใจของผู้เรียนมาก ทั้งยังสะดวกในการนำไปใช้หาได้ง่ายและประหยัดมาก

1.3.3 แผนการสอนให้แนวทางในการปฏิบัติและมีความชัดเจนมาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนมาก สะดวกในการนำไปใช้มากและมีความยืดหยุ่นมาก ส่วนคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการเรียน ในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นก้ำกึ่งกันระหว่างเพียงพอกับไม่เพียงพอ

1.4 ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นคล้อยตามอยู่ในระดับมาก ต่อวิธีการประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนในหลักสูตรศิลปศึกษา

1.5 ด้านการบริหารและบริการหลักสูตร ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นว่า การบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง คือ รู้สึกก้ำกึ่งกันระหว่างเห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย

2. ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่มีวุฒิศิลปศึกษากับไม่มีวุฒิศิลปศึกษา มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้งในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร และบริการหลักสูตรไม่แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนศิลปศึกษาต่างกัน มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้งในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตรไม่แตกต่างกัน

<u>อภิปรายผล</u>

ผลการวิจัยครั้งนี้นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษามีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้ง 6 หน่วยการเรียน ครูผู้สอนศิลปศึกษาสามารถสอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่ายมาก เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้มากและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ตรงกับงานวิจัยของบุญนิตย์ ไวสู้ศึก (2522 : 145) พบว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กล่าวไว้ชัดเจน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และง่ายต่อการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา ชำประยูร (2524 : 135) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดีมาก ภาษาชัดเจนเข้าใจง่ายมาก ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด พบว่าจุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ ร้อยละ 77.15 แต่ยังมีครูผู้สอนศิลปศึกษาอีกร้อยละ 14.00 เสนอแนะว่าจุดประสงค์การเรียนรู้คลุมเครือและกว้างเกินไป อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาบางส่วนต้องการให้มีการปรับปรุงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาให้ชัดเจนและกำหนดให้แคบลงมากกว่าเดิม จะทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้มีความเหมาะสม เข้าใจง่ายและสะดวกกับครูผู้สอนศิลปศึกษามากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านเนื้อหาทั้ง 6 หน่วยการเรียน ในหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีความถูกต้องชัดเจนอยู่ในระดับมาก สะดวกในการจัดกิจกรรมมาก มีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์มในการดำรงชีวิตเป็นส่วนมาก ตรงกับงานวิจัยของสุกัญญา สุจริตจิตร (2522 : 151) เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและท้องถิ่นอยู่ใน ระดับมาก เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา ชำประยูร

(2524 : 136) พบว่าเนื้อหาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะและการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ตรงกับงานวิจัยของ ชลลดา แสงวัฒน์ (2524 : 88) พบว่าเนื้อหาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและง่ายต่อการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2524 : 148) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาศิลปศึกษาของครูประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาก สามารถสอนได้ครบตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นส่วนมาก และมีประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กเป็นส่วนมาก ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด พบว่าเนื้อหาที่กำหนดไว้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน ร้อยละ 75.00 และยังมีครูผู้สอนศิลปศึกษาจำนวนร้อยละ 18.05 เสนอแนะว่า เนื้อหามีความซ้ำซ้อนและมากเกินไป อาจเนื่องมาจากเนื้อหาบางหน่วยการเรียนมีความซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น เช่น หน่วยการเรียนที่ 5 การสานถักทอและเย็บปัก นอกจากกำหนดไว้ในวิชาศิลปศึกษาแล้วยังกำหนดไว้ในวิชางานประดิษฐ์กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเด็กจำเป็นต้องเรียน โดยครูผู้สอนศิลปศึกษาบางส่วนอาจจะต้องการให้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนและคาบเวลาเรียนให้เนื้อหาน้อยลงและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอนทั้ง 6 หน่วยการเรียน ในหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เป็นส่วนมาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และส่งเสริมความรู้สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออก อารมณ์และสังคมของผู้เรียน สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ และพบว่าสื่อการเรียนที่กำหนดไว้สามารถสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ได้มาก สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะและตรงกับความสนใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสะดวกในการนำไปใช้ หาง่ายและประหยัดอยู่ในระดับมาก ส่วน

แผนการสอนพบว่าให้แนวทางใกนารปฏิบัติได้มาก มีความชัดเจนไม่คลุมเครืออยู่ในระดับมาก เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนมาก สะดวกในการนำไปใช้มาก มีความยืดหยุ่นมาก ยกเว้นคาบเวลาในการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ตรงกับงานวิจัยของ ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2524 : 150 – 151) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาศิลปศึกษา ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่ากิจกรรมนั้นก่อให้เกิดความสนใจแก่ผู้เรียนมาก กิจกรรมสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก ตลอดจนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทั่วไปของวิชามากด้วย สื่อการเรียนที่กำหนดไว้ในแผนการสอนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ อุษา ชำประยูร (2524 : 138 – 139) พบว่าการเรียนการสอนในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย นอกจากนี้ยังส่งเสริมความสนใจของผู้เรียน และยังส่งเสริมความรู้ เจตคติ พัฒนาทางร่างกายและฝึกทักษะของผู้เรียนได้มาก ด้านสื่อการเรียนสนองจุดประสงค์ได้ สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะกับวัยและใช้ประโยชน์ได้มาก ด้านแผนการสอนมีความสะดวกในการนำไปใช้มาก มีความชัดเจน ให้แนวทางในการปฏิบัติเหมาะสมกับความรู้ความต้องการของครูมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ มโน พิสุทธิรัตนานนท์ (2532 : 53) ศึกษาทัศนคติของครูสอนศิลปศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ต่อพฤติกรรมการสอนศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่าครูสอนศิลปศึกษามีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอน ด้านการเตรียมการสอน วิธีสอนและการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับมาก และตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน และแผนการสอนที่กำหนดไว้ มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนในปัจจุบันดีอยู่แล้ว ร้อยละ 63.00 นอกจากนั้นยังมีครูผู้สอนศิลปศึกษา ร้อยละ 14.15 ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า กิจกรรมการเรียนมากเกินไป ไม่สัมพันธ์กับคาบเวลาเรียนและแผนการสอนมีความยืดหยุ่นน้อย กำหนดให้ครูผู้สอนต้องปฏิบัติตามมากเกินไป อาจเนื่องมาจากวิชาศิลปศึกษา เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะได้เพียงพอ

ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จึงกำหนดกิจกรรมไว้มาก ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการสอนได้เต็มที่ เมื่อเทียบกับคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน และแผนการสอนได้กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน ตลอดจนการประเมินผลไว้ ทำให้ครูผู้สอนยึดถือเป็นแม่บทในการเรียนการสอน ไม่กล้าที่จะเสนอความคิดและวิธีการสอนแนวใหม่นอกเหนือไปจากแผนการสอนที่วางไว้ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรควรได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

1.4 ด้านการประเมินผลทั้ง 6 หน่วยการเรียน ในหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่าวิธีการประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลลดา แสงวัฒน์ (2524 : 91) พบว่าการประเมินผลและการตัดสินผลการเรียน ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ครูส่วนมากเห็นด้วยว่าเหมาะสมดีแล้ว ตรงกับการวิจัยของ ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2524 : 152) พบว่าการประเมินผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในหลักสูตรพุทธศักราช 2521 วิธีประเมินความรู้ความสามารถที่กำหนดไว้ดีแล้ว ตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนศิลปศึกษา ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ระเบียบและวิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ร้อยละ 64.00 และมีครูผู้สอนบางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การประเมินผลศิลปศึกษาเน้นที่ภาคความรู้มากเกินไป ควรเน้นที่กระบวนการและภาคปฏิบัติ ร้อยละ 15.14 และการกรอกแบบประเมินผล ป.02 มีความสับสน ควรแก้ไขปรับปรุงให้ง่าย และสะดวกในการใช้ให้มากขึ้น ร้อยละ 12.03 อาจเนื่องมาจากในการประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปศึกษาปลายปีที่ปฏิบัติในโรงเรียน จะยึดภาคความรู้เป็นเกณฑ์ตัดสิน ภาคปฏิบัติเป็นส่วนประกอบ เพราะการตัดสินผลงานภาคปฏิบัติเป็นการประเมินคุณค่าที่ไม่สามารถกำหนดได้ชัดเจน ดังที่ วัชริน ฐิติอดิศัย (2530 : 80) กล่าวว่าวิชาศิลปศึกษามีหลักเกณฑ์ในการวัดที่ยุ่งยาก อาจเป็นเพราะวิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาที่มุ่งเน้นทางด้านจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกมากกว่าความรู้ความจำ การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีวัดผลประเมินผลที่แน่นอนจึงทำได้ยาก นอกจากนั้นยังพบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษามีความสับสนเกี่ยวกับ

การใช้แบบประเมินผล ป.02 อาจจะเป็นเพราะแบบ ป.02 กำหนดไว้ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควรหรือมากเกินไป ทำให้ครูเกิดความสับสนในการใช้ ตรงกับการวิจัยของ อุษา ชำประยูร (2524 : 140) เกี่ยวกับการประเมินผลในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่าเครื่องมือที่กำหนดและเกณฑ์ที่ใช้วัดมีความเหมาะสมกับวัยของเด็กมาก และเกณฑ์ที่ใช้นั้นเหมาะกับสภาพสังคมมาก การกรอกแบบประเมินพอทำได้ แต่ครูยังมีความสับสนในวิธีใช้แบบประเมิน ป.02 ดังนั้นจึงควรพิจารณาปรับปรุงแบบประเมิน ป.02 ให้มีความชัดเจนมากกว่าเดิม พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้ให้เกิดความสะดวกและง่ายต่อครูมากขึ้น

1.5 ด้านการบริหารและบริการหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุอาจเนื่องมาจากการบริหารและบริการหลักสูตรยังมีปัญหาอยู่บ้างเกี่ยวกับการบริการด้านสื่อการเรียน เอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือหลักสูตร คู่มือครู ในโรงเรียนบางแห่งมีไม่เพียงพอกับความต้องการของครู หรืออาจสืบเนื่องมาจากฝ่ายบริหารในโรงเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนการสอนศิลปศึกษาน้อยไป ขาดการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดครูเข้าสอนศิลปศึกษาไม่ได้พิจารณาความสามารถและความถนัดเฉพาะทางศิลปศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษา อาจจะก่อให้เกิดความลังเลและไม่แน่ใจหรือปัญหาด้านอื่นที่เป็นผลกระทบต่อการเรียนการสอนในวิชาที่ตนไม่ถนัด สอดคล้องกับงานวิจัยของดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2524 : 155) พบว่าการบริหารและบริการหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ยังมีปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ สื่อการเรียนไม่เพียงพอ ฝ่ายบริหารสนใจในการเรียนการสอนน้อย การจัดครูเข้าสอนไม่ได้พิจารณาความสามารถของครูอย่างรอบคอบ การอบรมครูไม่เพียงพอ หนังสืออ่านประกอบน้อย สอดคล้องกับ ชลลดา แสงวัฒน์ (2524 : 92) พบว่าการบริหารและบริการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผู้บริหารมีการติดตามผลพอสมควร เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอปานกลาง แต่มีครูบางกลุ่มได้รับเอกสารประกอบหลักสูตรน้อย การจัดอบรมครูเพื่อให้ความรู้สม่ำเสมอมีพอสมควร แต่ระยะเวลาที่เข้ารับการอบรมน้อยเกินไป การอบรมไม่ต่อเนื่อง การช่วยเหลือด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนยังมีน้อย ตรงกับข้อเสนอแนะของครูผู้สอน

ศิลปศึกษาว่า โรงเรียนบางแห่งยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ สี ดินสอ กระดาษ หนังสือคู่มือครู แผนการสอน หนังสือหลักสูตร หนังสืออ่านประกอบอ้างอิง ซึ่งผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณซื้อให้โรงเรียนเพื่อลดภาระและปัญหาในการสอนของครู ร้อยละ 32.10 และครูผู้สอนศิลปศึกษายังมีความต้องการให้มีการจัดอบรมหรือสัมมนาครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรรศนะต่าง ๆ ทางศิลปศึกษา ร้อยละ 28.13 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ จิตร (2526 : 73) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของครู จากแบบสอบถามปลายเปิด เรื่อง ลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยดังนี้

1.5.1 ควรมีการอบรมในรูปกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ โดยจัดในรูปกลุ่มโรงเรียน และให้เวลาในการอบรมมากขึ้นกว่าเดิม ควรมีเอกสารที่ดีแจกในการอบรมให้ทั่วถึง

1.5.2 น่าจะมีการจัดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

1.5.3 ต้องการให้มีการสาธิตการสอนแบบต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้ครูได้ก้าวหน้าทันเทคนิคใหม่ ๆ

1.5.4 สำนักการศึกษา ควรจัดงบประมาณด้านสื่อการเรียนให้มากขึ้น

1.5.5 กลุ่มโรงเรียนหรือเขต ควรจัดศูนย์สื่อการเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้ยืมและดูเป็นตัวอย่าง

1.5.6 ศึกษานิเทศก์ควรแนะนำด้านการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น

1.5.7 ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำการนิเทศภายในโรงเรียน และช่วยบริหารและบริการหลักสูตรให้เอื้อต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521

2. เปรียบเทียบทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยจำแนกตามวุฒิและประสบการณ์การสอน

ผลการเปรียบเทียบทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิศิลปศึกษากับไม่มีวุฒิศิลปศึกษาและมีประสบการณ์การสอนต่างกัน จากการวิจัยพบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาทุกกลุ่มมีทรรศนะต่อหลักสูตร

ศิลปศึกษา ทั้งในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตรไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้เข้ารับการอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรก่อนทำการสอน จากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร และมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนศิลปศึกษาของเขตหรือสำนักการศึกษาร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรมากขึ้นเพราะการจัดทำสื่อการเรียนและอุปกรณ์การสอน ต้องศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรที่มีลักษณะเป็นเอกภาพโรงเรียนในส่วนกลางสังกัดกรุงเทพมหานครไม่กระจัดกระจาย จึงง่ายและสะดวกในการให้การนิเทศและบริการทางด้านการศึกษาได้ทั่วถึงรวดเร็ว ดังที่อุษา ชำประยูร (2524 : 141) กล่าวว่า ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งที่มีวุฒิและประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ได้รับการพัฒนาโดยเข้ารับการอบรมก่อนทำการสอนประมาณ 5 - 7 วันเหมือนกันทุกคน เมื่อหลักสูตรถูกนำมาใช้จึงมีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ครูมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ ในปีการศึกษา 2521 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีการศึกษา 2522 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พร้อม ๆ กัน ดังนั้นไม่ว่าครูที่มีวุฒิหรือประสบการณ์ต่าง ๆ กันจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรเหมือนกัน นอกจากนี้สำนักการศึกษากรุงเทพมหานครมีงบประมาณทางการศึกษามาก จึงจัดบริการเกี่ยวกับการอบรม การนิเทศติดตามผลการอบรม การบริการสื่อการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง ทำให้ครูสะดวกสบายในการใช้หลักสูตร จึงมีความคิดเห็นและความรู้สึกต่อหลักสูตรทุกด้านไม่แตกต่างกัน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน และประสบการณ์การสอนต่างกันมีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2524 : 143) พบว่าครูที่มีวุฒิและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย พุทธศักราช 2521 ทั้งในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตรไม่แตกต่างกัน ตรงกับการวิจัยของมโน พิสุทธิรัตนานนท์

(2532 : 54) ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของครูผู้สอนศิลปศึกษาต่อพฤติกรรมการเรียนการสอนศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 พบว่าครูที่มีวุฒิทางศิลปหรือศิลปศึกษากับครูที่ไม่มีวุฒิทางศิลปะหรือศิลปศึกษา และมีอายุราชการต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับการวิจัยของวิบูล จันทร์แย้ม (2531 : 77) ครูศิลปศึกษาที่มีวุฒิและวัยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา น่าจะพิจารณาผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา ในด้านต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษาครั้งต่อไป ควรคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น และมีตัวแทนครูผู้สอนศิลปศึกษาเข้าร่วมในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงด้วย

3. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูผู้สอนศิลปศึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรศิลปศึกษา การผลิตสื่ออุปกรณ์การสอน ความรู้และเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมมากขึ้น

4. ควรจัดบริการค้นสื่อ หนังสือสำหรับศึกษาค้นคว้าทางศิลปศึกษา ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนศิลปศึกษาต่าง ๆ ให้กับโรงเรียนอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทรรศนะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง) จนครบทุกชั้น

2. ควรศึกษาทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง) ของครูผู้สอนศิลปศึกษาสังกัดอื่น

3. ควรวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาศิลปศึกษา เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาพิจารณา และเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีสอนของครู

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ก่อ สวัสดิพาณิชย์. "ครูกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา," ป.ศ.ร. 2519 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2519,

———. "หลักสูตรและการเรียนการสอน," ใน หลักสูตรมัธยมศึกษา. หน้า 19 - 23, ปราณี เถลิงพล และคนอื่น ๆ รวบรวม, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.

เกียรติ ช่วยการ. ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และครูใหญ่ในเขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518, อัดสำเนา.

แก้วตา คณะวรรณ. "ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูใหญ่ประธานกลุ่มโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," ครุศาสตร์. 6 : 89 - 94; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2521.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย สารสนเทศการศึกษา สำนักนายกรัฐมนตรี. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 ธันวาคม 2530 - มกราคม 2531.

———. องค์กำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา : รายงานการวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพของการประถมศึกษา. เล่มที่ 1. สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ, 2526.

คณะกรรมการวางพื้นฐานปฏิรูปการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษา : การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518.

จิตรา สังข์สะอาด. ความเห็นของครูชั้นประถมปีที่ 4 ในภาคการศึกษา 1 เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตร์เบื้องต้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พุทธศักราช 2503. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507. พิมพ์ดีด.

ชลลดา แสงวัฒน์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กลุ่มทักษะของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดโรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

ชลอ พงษ์สามารถ. "ความหมายของศิลปศึกษา," ศิลปะสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2524.

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

เตือนใจ เกตุษา. "แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินหลักสูตร," วารสารรามคำแหง. ฉบับพิเศษ. 2526.

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. การศึกษาการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดราชบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514. อัดสำเนา.

ทิศนา แขมมณี. "การประเมินผลหลักสูตร," วิทยาสาร. 32 : 14 – 18; กันยายน 2519.

ธนู แสวงศักดิ์. "ศิลปะกับสังคม," วารสารจันทรเกษม. 140 : 12 – 14; มกราคม 2521.

น. ณ ปากน้ำ (นามแฝง). แนะนำศิลปสากล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2522.

นันทนา ศิริพละ. การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเทศบาลจังหวัดพระนคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, . อัดสำเนา.

บุญนิตย์ ไวสู้ศึก. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูประจำชั้น และนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

บุญเหลือ พูลทอง. หลักสูตรประถมฯ ดีจริงหรือ. สารพัฒนาหลักสูตร อันดับที่ 16. 2526.

ประกิจ รัตนสุวรรณ. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาภาคการศึกษาหนึ่ง เกี่ยวกับหลักสูตรทั่วไปชั้นประถมปีที่สี่ พุทธศักราช 2503. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507. อัดสำเนา.

พจน์ สะเพียรชัย. "สรุปคำบรรยายเรื่องการสัมมนาที่กรานา," ใน ประมวลบทบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. หน้า 106, กรุงเทพฯ : กองพัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ, 2517.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.

พัชราภรณ์ จิตรโต. การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

เพ็ญสุข หวังแก้ว. ความคิดเห็นของครูชั้นประถมปีที่ 4 ในภาคการศึกษา 1 เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 4 พุทธศักราช 2503. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507. พิมพ์ดีด.

ไพบูลย์ อินทรวิชา. หลักและวิธีการวัดเจตคติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2517.

ไพฑูรย์ ธรรมแสง. ความคิดเห็นของครูชั้นประถมปีที่ 1 เกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา ชั้นประถมปีที่ 1 พุทธศักราช 2503. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507. พิมพ์ดีด.

มโน พิสุทธิรัตนานนท์. ทัศนคติของครูสอนศิลปศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ต่อพฤติกรรมการสอนศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ปริญญานิพนธ์ กรุงเทพฯ : กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. "อิทธิพลของระบบการเรียนการสอนสองระบบที่มีต่อศิลปศึกษา," เอกสารประกอบการสอนนิสิตปริญญาโท. 2529. อัดสำเนา.

ลัดดา สุวรรณกุล. พัฒนาการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

เลิศ อานันทนะ. "ประสบการณ์จากการสอนศิลปะชั้นประถม," เอกสารสัมมนาศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2516.

วัชริน ฐิติอดิศัย. ทัศนคติต่อวิชาศิลปศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

วิชัย ตันศิริ. "แผนงานพัฒนาหลักสูตรและแนวการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น," สามัญศึกษา. 13 : 27 - 30, 42; พฤศจิกายน 2519.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการปรับแผนการสอนศิลปศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม กองพัฒนาหลักสูตร. "รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2503," การวิจัยทางการศึกษา. 2 : 3 - 5; พฤษภาคม - สิงหาคม 2517.

———. การประชุมปฏิบัติงานการวิจัยทางการศึกษาในปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียนในทวีปเอเชีย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2511.

วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522. อัดสำเนา.

วิเชียร เทียมเมือง. ปัญหาและความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่างครั้งที่ 1 ปีพุทธศักราช 2518) ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

วินัย โสมดี. "ศิลปศึกษา," วารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์. ฉบับที่ 2. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.

วิบูล จันทร์แย้ม. สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

วิรัตน์ พิชญไพบูลย์. การวัดผลทางศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารสัมมนาศิลปศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2516.

———. ความเข้าใจศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

———. ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

วิรุณ ตั้งเจริญ. "ถนนสายยาวเหยียดของสัจจนิยม," ศิลปะ 2522. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522.

———. ทิศทางศิลปศึกษาในประเทศไทย. อภิปรายออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ เวลา 13.00 น. 9 พฤศจิกายน 2530.

———. วิวัฒนาการศิลปศึกษาและสุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2527.

———. ศิลปศึกษาในระบบโรงเรียน. ปีที่ 8, ฉบับที่ 393; กรุงเทพฯ : มติชนสุดสัปดาห์, 2531.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เมื่อเทียบกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2511.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา. รายงานการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา 9 โรงเรียน. 2519.

————. รายงานการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่ง เมื่อเทียบกับหลักสูตร (ตอนสอง). กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2513.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2525.

————. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่าง. ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518.

————. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่าง. ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.

————. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2520.

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก. รายงานการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษาในประเทศภาคพื้นเอเชีย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512.

สุกัญญา สุจริตจิตร. ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

สุมน อมรวิวัฒน์. "การพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา : ท่าทีที่ต้องทบทวน," วารสารคุรุศาสตร์. 15(4) : 7 - 19; เมษายน - มิถุนายน 2530.

สมนึก ลิ่มทอง และชาตรี อายุวัฒนะ. หลักสูตรและแบบเรียนชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.

สมบูรณ์ ชิตพงศ์. "รูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินผลหลักสูตร," การวัดผลการศึกษา. 1 : 28 – 42; พฤษภาคม – สิงหาคม 2522

สมพงษ์ จิตระดับ. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงสยามการพิมพ์, 2518.

———. หลักสูตรประถมศึกษา 2521 : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

สุรศักดิ์ ดาบมาลา. "การสอนศิลปศึกษาในอเมริกา," สารพัฒนาหลักสูตร. อันดับที่ 73 เมษายน 2531.

อนันต์ ศรีโสภา. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2521.

อารี สายธร. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรทั่วไปชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2503. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507. อัดสำเนา.

อารี สุทธิพันธุ์. ศิลปนิยม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2513.

———. วิชาครูประกาศนียบัตรครูมัธยม. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2514.

———. สุนทรียศาสตร์. เอกสารประกอบการสอน, 2527. อัดสำเนา.

อุษา ขำประยูร. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

อำรุง จันทวานิช. "การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการประถมศึกษา," วารสารการวัดผลการศึกษา. 2 : 83; กันยายน – ธันวาคม 2523.

Johansen, John H. "The Relationships between Teachers Perceptions of Influence in Local Curriculum Implementation," Educational Research. 2 : 81 - 83, October, 1967.

Langenbach, Michael. "Development of an Instrument to Measure Teacher's Attitudes toward Curriculum Use and Planning," Educational Research. 1 : 35 - 58, September, 1972.

Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education. Boston : Houghton Mifflin Company, 1956.

Shim, Chung Phing. "A Study of the Curriculum Effect of Four Teacher Characteristic on the Achievement of Elementary School Pupils," Dissertation Abstracts. 12 : 5225 - 5226; June, 1964.

Taba, Hilda. Curriculum Development Theory and Practice. New York : Brace and World, Inc., 1962.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.

ภาคผนวก

20 ธันวาคม 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

เนื่องจาก ข้าพเจ้ากำลังทำการวิจัยเรื่อง "ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ดังนั้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน เพื่อเป็นผู้แทนครูศิลปศึกษาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางศิลปศึกษา และความคิดเห็นของท่านจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาโดยส่วนรวม

จึงเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามดังกล่าวหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายชนะบดี ผายบึงแก้ว)

โทร. ที่ทำงาน 2492189

บ้าน 4632204

คำชี้แจงในการตอบคำถาม

แบบสอบถามชุดนี้ มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทรรศนะที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 เนื้อหา

2.3 กระบวนการเรียนการสอน

2.4 การประเมินผล

2.5 การบริหารและบริการหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(ร.ศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ)

..... กรรมการ

(ร.ศ.ลัดดาวัลย์ หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ)

..... กรรมการ

(รศ.ลัดดาวัลย์ หวังพานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.สุพจน์ โตนวล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2533

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ☐ และระบุข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ครบทุกช่อง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา

วุฒิปัจจุบัน ..... วิชาเอก (ถ้ามี) .....

จบมาจากสถาบันการศึกษา .....

เมื่อ พ.ศ. .....

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน

ทำการสอนวิชาศิลปศึกษามาแล้ว ..... ปี

ท่านเคยได้รับการอบรมเพื่อเตรียมตัวสอนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

☐ เคย ☐ ไม่เคย

ถ้าเคย จำนวนที่รับการอบรม ..... วัน ท่านคิดว่าเวลาที่อบรม

☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ

ตอนที่ 2

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การบริหารและบริการหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อ (5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 เห็นด้วย 3 ไม่แน่ใจ 2 ไม่เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

โปรดกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

หมวดที่ 1 ทรรศนะต่อจุดประสงค์การเรียนรู้

หัวข้อจุดประสงค์	ความคิดเห็นต่อจุดประสงค์การเรียนรู้																									
	สอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์ได้					ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย					เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 1 การเขียนภาพและระบายสี																										
1. เขียนเส้นรูปแบบสีและความสมดุลของภาพได้		✓							✓			✓							✓						✓	

หมายเหตุ ถ้าท่านขีดเครื่องหมาย ลงในช่องตามตัวอย่างมีความหมายดังนี้

1. เขียนเส้นรูปแบบสีและความสมดุล

. สอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์ได้ ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ในช่องหมายเลข 4 หมายความว่าท่านมีความคิด เห็นด้วย กับข้อความนั้น

. ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 2 หมายความว่าท่านมีความคิด ไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น

. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ในช่องหมายเลข 5 หมายความว่าท่านมีความคิด เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

. สามารถนำไปปฏิบัติได้ ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 3 หมายความว่าท่านมีความคิด ไม่แน่ใจ กับข้อความนั้น

. สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ในช่องหมายเลข 1 หมายความว่าท่านมีความคิด ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

หมวดที่ 1 <u>ทรรศนะต่อจุดประสงค์การเรียนรู้</u>

หัวข้อจุดประสงค์	ความคิดเห็นต่อจุดประสงค์การเรียนรู้																									
	สอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์ได้					ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย					เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 1 <u>การเขียนภาพและระบายสี</u>																									
1. เขียนเส้นรูปแบบสีและความสมดุลของภาพได้																									
2. มีความมั่นใจในการแสดงออก																									
3. นำศิลปศึกษาไปใช้กับวิชาอื่นได้																									
4. มีใจกว้างทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รับฟังความคิดเห็น และยอมรับการแสดงออกของผู้อื่น																									
หน่วยที่ 2 <u>การปั้น-แกะสลัก</u>																									
1. มีความมั่นใจในการแสดงออก																									
2. นำศิลปศึกษาไปใช้กับวิชาอื่นได้																									
3. นำวัสดุต่าง ๆ มาแกะสลักในทางศิลปะได้																									
4. มีใจกว้างทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้																									
5. ยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้อื่น																									
หน่วยที่ 3 <u>การพิมพ์ภาพ</u>																									
1. มีความมั่นใจในการแสดงออก																									
2. มีใจกว้าง ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รับฟังความคิดเห็น และยอมรับการแสดงออกของผู้อื่น																									
3. นำวัสดุต่าง ๆ มาพิมพ์ภาพให้สวยงามได้																									

หมวดที่ 1 <u>ทรรศนะต่อจุดประสงค์การเรียนรู้</u> (ต่อ)

หัวข้อจุดประสงค์	ความคิดเห็นต่อจุดประสงค์การเรียนรู้																					
	สอนให้เกิดผลตามจุดประสงค์ได้					ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย					เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 4 <u>งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ</u>																									
1. มีความมั่นใจในการแสดงออก																									
2. ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ																									
3. นำศิลปศึกษาไปใช้กับวิชาอื่นได้																									
หน่วยที่ 5 <u>งานสาน ถักถอ และเย็บปัก</u>																									
1. มีความมั่นใจในการแสดงออก																									
2. นำศิลปศึกษาไปใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้																									
3. มีใจกว้าง ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้																									
4. อธิบายความสัมพันธ์ของความงามทางศิลปะ ประเภทต่าง ๆ ได้																									
หน่วยที่ 6 <u>การรู้คุณค่าทางศิลปะ</u>																									
1. มีความมั่นใจในการแสดงออก																									
2. นำศิลปศึกษาไปใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้																									
3. มีใจกว้าง ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รับฟังความคิดเห็น และยอมรับการแสดงออกของผู้อื่น																									
4. อธิบายความสัมพันธ์ของงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ได้																									

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u>

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																													
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 1 <u>การเขียนภาพและระบายสี</u>																																			
1. การลากเส้นเน้นรูปแบบสากล																																			
1.1 ลักษณะของเส้น																																			
1.2 รูปแบบสากล																																			
2. การลากเส้นเป็นรูปแบบไทย																																			
3. การเขียนภาพด้วยวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น แทนการใช้พู่กันหรือดินสอ																																			
3.1 การเขียนภาพลวดลาย																																			
3.2 การเขียนภาพตามจินตนาการ																																			
3.3 การเขียนภาพดอกไม้ ผลไม้ หรือสัตว์																																			
4. การผสมกลมกลืนกันของรูปและพื้นหลัง																																			
4.1 ลักษณะของรูปร่าง รูปทรงกับการผสมกลมกลืนกัน																																			
4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่าง รูปทรงและพื้นหลัง																																			

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u> (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																																	
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.2.1 รูปทรงเป็นรายละเอียดของรูปร่าง																																			
4.2.2 พื้นหลังช่วยให้รูปร่างและรูปทรงเด่นชัดขึ้น																																			
4.2.3 ในแต่ละภาพจุดเด่นของภาพคือรูปทรง ส่วนประกอบที่นอกเหนือไปจากจุดเด่นเป็นได้ทั้งรูปร่างและพื้นหลัง เพราะช่วยให้จุดเด่นชัดเจนขึ้น																																			
5. การทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ และกวรสร้างภาพจากการทดลองและตกแต่ง																																			
6. การเขียนภาพแสดงความแตกต่างระหว่างน้ำหนักของสี																																			
6.1 การใช้สีและการให้น้ำหนักภาพด้วยสี																																			
6.1.1 สีที่มีน้ำหนักความเข้มอ่อนต่างกัน																																			
6.1.2 สีที่มีน้ำหนักความเข้มอ่อนใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน																																			

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u> (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																													
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7. ความสมดุลของการออกแบบ																														
7.1 ความสมดุลทางด้านรูปทรง																														
7.2 ความสมดุลทางด้านน้ำหนัก																														
7.3 ความสมดุลทางด้านสี																														
7.4 การออกแบบเป็นผลงานทางความคิดสร้างสรรค์																														
8. การเขียนภาพจากประสบการณ์และเหตุการณ์ในชุมชน																														
หน่วยที่ 2 <u>การปั้น-แกะสลัก</u>																														
การสร้างสรรค์ในสนามทราย																														
2. การปั้นรูปทรงเรขาคณิต																														
2.1 ลักษณะของรูปทรงเรขาคณิต ได้แก่ รูปทรงกลม รูปครึ่งทรงกลม รูปทรงลูกบาศก์ รูปทรงสี่เหลี่ยม รูปทรงปิรามิด รูปทรงกระบอก รูปทรงเหรียญสตางค์ รูปทรงปริซึม																														

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u> (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																													
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.2 การใช้รูปทรงเรขาคณิตมาประกอบเป็นรูปแบบอื่น ๆ เช่น บ้าน ปราสาท ป้อมปราการ หุ่นยนต์ จรวด ยานอวกาศ เมืองใหม่ หมู่บ้านเนรมิต ฯลฯ																														
3. การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นให้เป็นของเล่น																														
3.1 การตกแต่งลวดลายในรูปปั้น																														
4. การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นที่มีในท้องถิ่นเป็นเครื่องประดับและของใช้																														
4.1 การปั้นของประดับสำหรับตั้งโต๊ะเป็นรูปลอยตัว																														
4.2 การปั้นสำหรับประดับผนังเป็นรูปแบบนูน																														
5. การปั้นภาพจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน																														
6. การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีในท้องถิ่นประกอบเรื่องราว (การปั้นภาพประกอบเรื่องราวจากบทเรียน นิทาน จินตนาการอื่น ๆ)																														

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u> (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง										
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1					
6.1 การพิจารณาเรื่องราวที่จะปั้น																																								
6.2 การแบ่งเรื่องราวที่จะปั้นเป็นตอน ๆ																																								
6.3 วิธีการปั้นภาพประกอบเรื่องราว																																								
7. การแกะสลักวัสดุเนื้ออ่อนที่มีในท้องถิ่น																																								
7.1 วัสดุเนื้ออ่อน																																								
7.1.1 วัสดุธรรมชาติ																																								
7.1.2 วัสดุสังเคราะห์																																								
7.2 การแกะสลัก																																								
7.2.1 แกะเป็นลวดลาย																																								
7.2.2 แกะเป็นรูปทรง เช่น สัตว์ สิ่งของ																																								
8. การพับผ้าเป็นรูปทรงต่าง ๆ																																								
8.1 วิธีพับผ้า																																								
8.2 การม้วนผ้า																																								

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u> (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																													
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 3 <u>การพิมพ์ภาพ</u>																														
1. การพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือ																														
2. การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ดินเหนียว																														
2.1 พิมพ์เป็นเรื่องราว																														
2.2 พิมพ์เป็นลวดลาย																														
3. การพิมพ์ภาพจากกระดาษพับเป็นลวดลายหรือรูปทรง																														
4. การพิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุต่าง ๆ																														
4.1 การเลือกเศษวัสดุที่จะใช้เป็นแม่พิมพ์																														
5. การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่แกะสลักจากวัสดุเนื้ออ่อน																														
5.1 การแกะสลักวัสดุเนื้ออ่อนเพื่อทำเป็นแม่พิมพ์พิมพ์ภาพ																														
5.2 การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่แกะด้วยวัสดุเนื้ออ่อนเป็นลวดลายต่าง ๆ																														

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u> (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																																	
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 4 <u>งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ</u>																																			
1. การสร้างภาพปะติดด้วยเศษวัสดุธรรมชาติ																																			
1.1 ภาพปะติดด้วยเศษวัสดุธรรมชาติ																																			
2. การสร้างภาพปะติดจากเศษวัสดุสังเคราะห์																																			
3. งานโครงสร้างจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น																																			
4. งานโครงสร้างด้วยกล่องต่าง ๆ และสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้แทนกล่อง																																			
4.1 การออกแบบโครงสร้างด้วยกล่องต่าง ๆ และวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้แทนกล่อง																																			
5. การสร้างภาพแขวน																																			
หน่วยที่ 5 <u>งานสาน ถักทอ และเย็บปัก</u>																																			
1. งานสาน																																			
1.1 การเตรียมวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น																																			
1.2 การใช้เครื่องมือ																																			
1.3 การสานเป็นลวดลายและรูปทรง																																			

หมวดที่ 2 <u>ทรรศนะต่อเนื้อหา</u> (ต่อ)

| หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน | ความคิดเห็นต่อเนื้อหา | | |

หมวดที่ 2 ทรรศนะต่อเนื้อหา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาตามแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อเนื้อหา																													
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					เนื้อหามีความถูกต้องชัดเจน					สะดวกในการจัดกิจกรรม					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สอดคล้องกับสภาพห้องถิ่น					มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต					สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. การจัดตกแต่งอาคารสถานที่																																			
4. การจัดนิทรรศการ																																			
5. การชมนิทรรศการ																																			
6. การนำศิลปศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน																																			

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน

| หัวข้อกิจกรรม | ความคิดเห็นต่อกิจกรรม | | |

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.2 นักเรียนลากเส้นลักษณะแบบไทย แล้วนำมาประกอบกันเป็นภาพระบายสี แล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																							
3. เขียนภาพด้วยวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ																																							
3.1 นักเรียนทดลองนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น แทนการใช้พู่กันหรือดินสอ มาเขียนภาพเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง																																							
3.2 นักเรียนลากเส้นหรือเขียนภาพตามจินตนาการของตนเองโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่หาได้ พร้อมทั้งตั้งชื่อภาพ แล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																							
4. การผสมกลมกลืนกันของรูปและพื้นหลัง																																							

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.1 นักเรียนเขียนภาพเรื่องราวต่าง ๆ ตามจินตนาการของตนเอง เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสังคมหรือสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์และความกลมกลืนระหว่างรูปร่าง รูปทรง และพื้นหลัง พร้อมตั้งชื่อภาพ และอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																								
5. ทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ																																								
นักเรียนแบ่งกลุ่มทดลองสีด้วยเทคนิคต่าง ๆ 5 เทคนิค ดังนี้																																								
5.1 การใช้สีน้ำร่วมกับสีเทียน																																								
5.2 สลัดสี																																								
5.3 เอียงสี																																								

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกหักหะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.4 โรยสี																																												
5.5 หยดสี เทสี พรมสี ป้ายสี บนกระดาษเปียก																																												
6. เขียนภาพแสดงความแตกต่างระหว่างน้ำหนักของสี																																												
6.1 นักเรียนเขียนภาพเป็นเรื่องราวตามจินตนาการ หรืออาจเขียนจากหุ่นของจริง โดยนำประสบการณ์จากการทดลองน้ำหนักสีมาใช้แล้ว ตั้งชื่อภาพ และอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																											
7. ความสมดุลของการออกแบบ																																												
7.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นถึงรูปทรงของสิ่งของต่าง ๆ ที่สามารถพบเห็นบ่อย ๆ เช่น ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ โคมไฟ สมุด กล่อง กระดาษ ถ้วยชาม แจกัน ฯลฯ																																											

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.2 นักเรียนวาดรูปสิ่งของต่าง ๆ มาประกอบกันเป็นภาพโฆษณา ผลิตภัณฑ์ สินค้า ออกแบบปกหนังสือ ใช้หลักการจัดภาพ คือ มีจุดสนใจ มีส่วนประกอบภายในภาพ และความสมดุล เสร็จแล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																								
8. เขียนภาพจากประสบการณ์และเหตุการณ์ในชุมชน																																								
8.1 นักเรียนแต่ละคนออกมาเล่าประสบการณ์และเหตุการณ์ในชุมชนให้เพื่อนฟัง พร้อมแสดงความคิดเห็นต่อประสบการณ์ และเหตุการณ์ในชุมชนว่ามีคติหรือมีความหมายต่อสังคมอย่างไร																																								
8.2 นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเขียนภาพจากประสบการณ์ และเหตุการณ์ในชุมชน โดยยึดหลักการจัดภาพและการใช้สี																																								

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 2 <u>การปั้นแกะสลัก</u>																																												
1. สร้างสรรค์ในสนามทราย																																												
1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ทราย เป็นรูปทรงลักษณะต่าง ๆ แล้วช่วยกันตั้งชื่อหัวข้อเรื่อง เพื่อลงมือปฏิบัติมา 3 ชื่อ เช่น หมู่บ้านเนรมิตร ห้องฟ้าจำลอง																																											
1.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้ช่วยกันอภิปรายตั้งชื่อเรื่องขึ้นนั้น กลุ่มละ 1 งาน เสร็จแล้วส่งตัวแทนกลุ่มอธิบายผลงานของกลุ่มตนให้เพื่อนฟัง																																											
2. ปั้นรูปทรงเรขาคณิต																																												
2.1 นำรูปทรงเรขาคณิตแบบต่าง ๆ มาให้นักเรียนสังเกตถึงรูปร่างลักษณะ และบอกชื่อของรูปทรงเหล่านั้น																																											

หมวดที่ 3 พรรคนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ เพื่อปฏิบัติงาน โดยแต่ละกลุ่มปั้นรูปทรงเรขาคณิตแบบต่าง ๆ แล้วนำมาประกอบกันเป็นรูปทรงอื่น ๆ พร้อมตั้งชื่อเรื่อง และอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												
3. ปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นให้เป็นของเล่น																																												
3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงของเล่นต่าง ๆ ว่ามีอะไรบ้าง และวิธีการทำของเล่นต่าง ๆ ว่าทำอย่างไร เพื่อเป็นแนวคิดในการปฏิบัติงาน																																												
3.2 นักเรียนแต่ละคนปั้นรูปเป็นของเล่นตามจินตนาการของตนเอง เช่น สัตว์ประหลาด ตุ๊กตา แล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. ปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นที่มีในท้องถิ่นเป็นเครื่องประดับและของใช้																																												
4.1 ครูซักถามนักเรียนถึงการปั้นรูปแบบนูนและการปั้นรูปลอยตัวเพื่อทบทวนความรู้เดิม แล้วช่วยกันสรุป																																												
4.2 นักเรียนลงมือปฏิบัติงานตามที่สรุปไว้ โดยเลือกปั้นรูปลอยตัวหรือรูปนูน อย่างใดอย่างหนึ่ง และตกแต่งลวดลายให้สวยงาม แล้วตั้งชื่อ พร้อมทั้งอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												
5. ปั้นภาพจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน																																												
5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการปั้นภาพจากเหตุการณ์ที่น่าสนใจและมีความหมาย																																												

หมวดที่ 3 <u>พรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.2 นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปั้นภาพจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชุมชนตามขั้นตอน แล้วแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานเสร็จแล้วให้ตัวแทนกลุ่มอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												
6. ปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นที่มีในท้องถิ่นประกอบเรื่องราว																																												
6.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการปั้นเรื่องราว และสรุปเป็นขั้นตอน																																												
6.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มกันแล้วเลือกหรือกำหนดเรื่องราวที่จะปั้นขึ้นเอง โดยแบ่งเรื่องราวที่จะปั้นออกเป็นตอน ๆ ตามความเหมาะสม เสร็จแล้วให้ตัวแทนกลุ่มอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																					
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7. แกะสลักวัสดุเนื้ออ่อนที่มีในท้องถิ่น																																												
7.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแกะสลักคืออะไร ขั้นตอนการแกะสลักและการตกแต่งลวดลาย																																												
7.2 นักเรียนแกะสลักวัสดุเนื้ออ่อนเป็นรูปทรงตามความคิดของนักเรียนแล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												
8. พับผ้าเป็นรูปทรงต่าง ๆ																																												
8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการพับผ้า มีวิธีการใดบ้าง เช่น การพับม้วน และสามารถทำเป็นรูปอะไรได้บ้าง																																												
8.2 นักเรียนนำผ้าที่เตรียมมาพับหรือม้วนพร้อมทั้งยึดให้คงตัว โดยการสอดชายผ้าหรือวิธีการอื่น ๆ เป็นรูปทรงตามความคิดของตนเองอย่างอิสระ เสร็จแล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 3 <u>การพิมพ์ภาพ</u>																																								
1. พิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือ																																								
1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพิมพ์ที่เรียนมาแล้ว และให้นักเรียนใช้ส่วนต่าง ๆ ของมือ เช่น นิ้วมือ ฝ่ามือ สันมือ เป็นแม่พิมพ์ภาพลงบนกระดาษ																																								
1.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงาน พิมพ์ภาพโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของมือพิมพ์เป็นภาพให้ซ้อนกัน และตกแต่งต่อเติมให้เป็นภาพคน สัตว์ สิ่งของ หรือลวดลายต่าง ๆ แล้วนำผลงานมาอธิบายให้เพื่อนฟัง																																								

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. พิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ดินเหนียว																																												
2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานสร้างแม่พิมพ์ด้วยดินเหนียว โดยใช้เครื่องมือ ปลายดินสอ ไม้แหลม นิ้วมือ ค้ามเชือน ฯลฯ กด บีบ จิ้มให้เป็นรูปตามต้องการ แล้วใช้สีน้ำ สีโปสเตอร์ ฯลฯ ทาบนแม่พิมพ์ พิมพ์ออกมาเป็นภาพบนกระดาษ กระเบื้อง หรือสิ่งอื่นแทนก็ได้ จากนั้นก็นำผลงานอธิบายให้เพื่อนฟัง																																												
3. พิมพ์ภาพจากกระดาษพับเป็นลวดลายหรือรูปทรง																																												
3.1 นักเรียนแบ่งกันเป็นกลุ่มปฏิบัติงานพิมพ์ภาพโดยนำกระดาษมาพับเป็นแม่พิมพ์อย่างอิสระ แล้วทาสี พิมพ์ลงบนกระดาษเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ตามจินตนาการ ตั้งชื่อภาพ และอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะให้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. พิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุ																																												
4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงการนำเอาเศษวัสดุต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์มาพิมพ์เป็นภาพภาพ จะต้องมีการเลือกเศษวัสดุ ทดลอง ออกแบบวางเรียงกันบนกระดาษ และระบายสี																																											
4.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุต่าง ๆ ให้เป็นภาพเรื่องราวตามจินตนาการ พร้อมตั้งชื่อภาพ และอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																											

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5. พิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่แกะสลักจากวัสดุเนื้ออ่อน																																												
5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการพิมพ์วัสดุเนื้ออ่อน แล้วแบ่งกลุ่มทำงาน โดยพิมพ์ภาพเป็นเรื่องราวหรือลวดลายตามจินตนาการของนักเรียน เสร็จแล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																											
หน่วยที่ 4 <u>งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ</u>																																											
1. การสร้างภาพปะติดด้วยเศษวัสดุธรรมชาติ																																											
1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มสร้างภาพปะติดโดยใช้เศษวัสดุธรรมชาติชนิดต่าง ๆ มาปะติดประกอบกันเป็นภาพ บนกระดาษ ให้แต่ละภาพมีลักษณะแตกต่างกัน แล้วตกแต่งด้วยสี และอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																											

หมวดที่ 3 พรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกหักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. การสร้างภาพปะติดจากเศษวัสดุสังเคราะห์																																												
2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานโดยใช้เศษวัสดุมาปะติดประกอบกันเป็นภาพให้แต่ละภาพมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน แล้วใช้สีและวัสดุอื่นตกแต่งให้สวยงาม นำผลงานที่เสร็จแล้วอธิบายให้เพื่อนฟัง																																											
3. งานโครงสร้างจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น																																												
3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงวัสดุต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น พร้อมอธิบายถึงวิธีและขั้นตอนในการทำ																																												
3.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานโครงสร้างกลุ่มละ 1 ชิ้น และอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. งานโครงสร้างด้วยกล่องต่าง ๆ และสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้แทนกล่อง																																												
4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายการทำงานโครงสร้างด้วยกล่อง แล้วแบ่งกลุ่มทำงานให้ได้รูปทรงตามจินตนาการ แล้วตั้งชื่อและอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																											
5. สร้างภาพแขวน																																												
5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของเศษวัสดุมาทำภาพแขวน การเลือกเศษวัสดุ การออกแบบโครงสร้าง การตกแต่ง																																											
5.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานสร้างภาพแขวนตามขั้นตอนที่ได้อภิปราย พร้อมตั้งชื่อภาพและอภิปรายผลงานให้เพื่อนฟัง																																											

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 5 งานสาน ถักทอ และเย็บปัก																																												
1. งานสาน																																												
1.1 ครูนำตัวอย่างงานสานแบบต่าง ๆ มาอภิปรายร่วมกับนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงาน																																												
1.2 นักเรียนลงมือปฏิบัติงานโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองตกแต่งให้สวยงามแล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												
2. งานถักทอ																																												
2.1 ครูนำตัวอย่างถักทอแบบต่าง ๆ มาร่วมอภิปรายกับนักเรียน เป็นแนวทางเกี่ยวกับการเลือกวัสดุ การเตรียม การออกแบบวิธีถักทอ และการตกแต่ง																																												
2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานตามแนวคิดของตนกลุ่มละ 1 ชิ้น เสร็จแล้วให้ตัวแทนกลุ่มอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. งานเย็บปัก																																												
3.1 ครูนำตัวอย่างงานเย็บปักแบบต่าง ๆ มาร่วมอภิปรายกับนักเรียน เกี่ยวกับการเลือก การเตรียมวัสดุ การออกแบบให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ วิธีเย็บปัก และการตกแต่ง																																											
3.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มลงมือปฏิบัติงานเย็บปักตามแนวคิดสร้างสรรค์ของตน เสร็จแล้วอภิปรายผลงานให้เพื่อนฟัง																																											
หน่วยที่ 6 <u>การรู้คุณค่าทางศิลปะ</u>																																											
1. ลากเส้นและการใช้สีให้ผสมผสานกับจังหวะและทำนอง																																											

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.1 ครูเปิดทำนองเพลงให้นักเรียนฟัง ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการลากเส้น และการใช้สีกลมกลืนกับจังหวะ และทำนองเพลงต่าง ๆ																																												
1.2 ครูเปิดเทปเพลงมีแต่ทำนองให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนลากเส้นต่าง ๆ ให้กลมกลืนกับทำนองเพลง พร้อมอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												
2. ป้ายนิเทศ																																												
2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงาน จัดป้ายนิเทศโดยเลือกสถานที่เหมาะสม จัดข้อความแผ่นภาพติดป้ายนิเทศให้เหมาะสมกับเนื้อที่แล้วตกแต่งด้วยสีและวัสดุอื่นให้สวยงามเสร็จแล้วอธิบายผลงานให้เพื่อนฟัง																																												

หมวดที่ 3 พรรคนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. จัดตกแต่งอาคารสถานที่																																												
3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการตกแต่งสถานที่เกี่ยวกับการเตรียมงานการจัดสถานที่ การใช้วัสดุและเครื่องมือ																																											
3.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม จัดตกแต่งสถานที่ในบริเวณโรงเรียน แล้วสรุปผลงานในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เพื่อนฟัง																																											
4. การจัดนิทรรศการ																																											
4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายหัวข้อเรื่องการจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการวางแผนการจัดสถานที่ การเลือกผลงาน การตกแต่ง และการติดตั้งสรุปเป็นแนวปฏิบัติ																																											
4.2 นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มทำงานหน้าที่ต่าง ๆ ร่วมกัน เสร็จแล้วสรุปผลงาน และความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน																																											

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรม																																							
	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน					ส่งเสริมด้านเจตคติของผู้เรียน					ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน					ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน					ส่งเสริมอารมณ์และสังคมของผู้เรียน					สามารถฝึกทักษะได้เพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5. การชมนิทรรศการ																																												
5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงหัวข้อเกี่ยวกับระเบียบวินัย และมารยาทในการเข้าชมนิทรรศการ																																												
5.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเข้าชมนิทรรศการ แล้วมาอภิปราย วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นให้เพื่อนฟัง																																												
6. การนำศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวัน																																												
6.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนศิลปศึกษาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน																																												
6.2 นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นถึงผลที่ได้จากการเรียนศิลปศึกษาว่ามีอะไรบ้างและนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างไร																																												

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ข. <u>สื่อการเรียน</u>																																			
หน่วยที่ 1 การเขียนภาพและระบายสี																																			
<u>กิจกรรมที่ 1</u>																																			
การลากเส้นเป็นรูปแบบสากล																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
สีต่าง ๆ เช่น สีเทียน ดินสอ สีน้ำ หรือวัสดุ																																			
อื่น ที่ใช้แทนสี กระดาษสำหรับใช้เขียนภาพ																																			
<u>กิจกรรมที่ 2</u>																																			
การลากเส้นเป็นรูปแบบไทย																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
ภาพรูปแบบไทย และรูปแบบสากล สีต่าง ๆ																																			
เช่น สีน้ำ สีดินสอ สีโปสเตอร์ และกระดาษ																																			
<u>กิจกรรมที่ 3</u>																																			
การเขียนภาพด้วยวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
วัสดุธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้ กาบมะพร้าว																																			
เปลือกหมากแห้ง ก้อนหิน ใบไม้ เปลือกหอย																																			
วัสดุสังเคราะห์ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ																																			
ขยุ้ม และอุปกรณ์ต่าง ๆ																																			

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<u>กิจกรรมที่ 4</u>																																			
การผสมกลมกลืนกันของรูปและพื้นหลัง																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
กระดาษสำหรับเขียนภาพและสีต่าง ๆ																																			
<u>กิจกรรมที่ 5</u>																																			
การทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
สีที่ผสมน้ำได้ ได้แก่ สีน้ำ สีฝุ่นผสมกาวน้ำ สีถ่านผสมกาวน้ำ สีเขม่าไฟผสมกาวน้ำ สีโปสเตอร์ น้ำหมึก สีหินชนิดที่เป็นผง สีฝุ่นและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่หาได้ เช่น หู่กันสำลี																																			
กระดาษสำหรับทดลองเทคนิคของการใช้สี																																			
กระดาษหนังสือพิมพ์สำหรับรองกันเปื้อน																																			
<u>กิจกรรมที่ 6</u>																																			
การเขียนภาพแสดงความแตกต่างระหว่างน้ำหนักของสี																																			

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																																					
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
สื่อที่ใช้																																						
สีต่าง ๆ และกระดาษ																																						
กิจกรรมที่ 7																																						
ความสมดุลของการออกแบบ																																						
สื่อที่ใช้																																						
สีต่าง ๆ และกระดาษที่ใช้สำหรับเขียนภาพ																																						
กิจกรรมที่ 8																																						
การเขียนภาพจากประสบการณ์และเหตุการณ์																																						
ในชุมชน																																						
สื่อที่ใช้																																						
กระดาษสีต่าง ๆ และอุปกรณ์การเขียนภาพ																																						
ระบายสี																																						
หน่วยที่ 2 การปั้น แกะสลัก																																						
กิจกรรมที่ 1																																						
การสร้างสรรค์ในสนามทราย																																						
สื่อที่ใช้																																						
พื้นทรายหรือกระบะทราย อุปกรณ์อื่น ๆ																																						
ประกอบ เช่น กิ่งไม้ ฟาง หญ้าแห้ง																																						

หมวดที่ 3 พรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
กิจกรรมที่ 2																																			
การปั้นรูปทรงเรขาคณิต																																			
สื่อที่ใช้																																			
ดินเหนียว ดินน้ำมัน กระดาษเปื่อยผสมแป้งเปียก กระดาษที่นำมาต่อเป็นรูปทรงเรขาคณิตได้ และเครื่องมือที่ใช้ในการปั้น เช่น ไม้เหลาให้แบน ไม้แบน ๆ ปลายแหลม วัสดุอื่นที่นำมาเป็นเครื่องมือปั้นได้																																			
กิจกรรมที่ 3																																			
การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นให้เป็นของเล่น																																			
สื่อที่ใช้																																			
ดินเหนียว ดินน้ำมัน กระดาษเปื่อยผสมแป้งเปียก หรือวัสดุที่ใช้แทนดินที่มีในท้องถิ่น และอุปกรณ์ในการปั้น เช่น ไม้ไผ่แบน ๆ หรืออื่น ๆ																																			

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<u>กิจกรรมที่ 4</u>																																			
การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นที่มีในท้องถิ่นเป็นเครื่องประดับและของใช้																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
ดินเหนียว ดินน้ำมัน กระดาษเปื่อยผสมแป้งเปียก หรือวัสดุอื่นที่ใช้แทนดินที่มีในท้องถิ่น และอุปกรณ์หรือเครื่องมือปั้นแบบง่าย ๆ เช่น ไม้ไผ่เหลาแบน ๆ ปลายแหลม หรือวัสดุอื่นที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือปั้นได้																																			
<u>กิจกรรมที่ 5</u>																																			
การปั้นภาพจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
ดินเหนียว ดินน้ำมัน กระดาษเปื่อยผสมแป้งเปียก หรือขี้เลื่อยผสมกาวลาเท็กซ์ และอุปกรณ์ในการปั้นอย่างง่าย ๆ เช่น ไม้ไผ่แบน ๆ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่นำมาเป็นเครื่องมือปั้นได้																																			

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					ทางง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
กิจกรรมที่ 6																																			
การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีในท้องถิ่นประกอบเรื่องราว																																			
สื่อที่ใช้																																			
ดินเหนียว ดินน้ำมัน กระดาษเปื่อยผสมแป้งเปียก ขี้เลื่อยผสมกาว อุปกรณ์หรือเครื่องมือในการปั้นอย่างง่าย ๆ เช่น ไม้แบน ๆ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่นำมาประกอบการปั้น																																			
กิจกรรมที่ 7																																			
การแกะสลักวัสดุเนื้ออ่อนที่มีในท้องถิ่น																																			
สื่อที่ใช้																																			
วัสดุเนื้ออ่อนที่ได้จากธรรมชาติ (เลือกเพียงอย่างเดียว) เช่น หัวมัน มะละกอ ฟักทอง มันแกว มะเขือ เป็นต้น																																			
อุปกรณ์การแกะสลัก เครื่องมือแกะสลัก มีดเล็ก ๆ อื่น ๆ																																			

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	ส่งเสริมจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					ทางง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<u>กิจกรรมที่ 8</u>																																			
การพับผ้าเป็นรูปทรงต่าง ๆ																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
ผ้าต่าง ๆ เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ																																			
ผ้าคลุมผม วัสดุอื่นที่ใช้แทนผ้า																																			
อุปกรณ์ในการยึด เช่น เข็ม ยางวง ด้าย เข็ม																																			
ปลอ อื่น ๆ																																			
หน่วยที่ 3 <u>การพิมพ์ภาพ</u>																																			
<u>กิจกรรมที่ 1</u>																																			
การพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือ																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
สีต่าง ๆ เช่น สีน้ำ สีโปสเตอร์																																			
กระดาษหรือสิ่งแทนที่ใช้เป็นพื้นรองรับการพิมพ์																																			
และส่วนต่าง ๆ ของมือ																																			
<u>กิจกรรมที่ 2</u>																																			
การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ดินเหนียว																																			

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
สื่อที่ใช้																																			
ดินเหนียว ดินน้ำมัน สีฝุ่น สีถ่านผสมกาว																																			
สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีเขม่าไฟ กระดาษ																																			
กิจกรรมที่ 3																																			
การพิมพ์ภาพจากกระดาษพับเป็นลวดลาย																																			
หรือรูปทรง																																			
สื่อที่ใช้																																			
กระดาษ สีฝุ่นผสมกาวน้ำ สีดินเหนียว																																			
สีถ่านผสมกาวน้ำ สีน้ำ สีโปสเตอร์																																			
สีทำขนม กาว มีด กรรไกร ไม้บรรทัด																																			
กิจกรรมที่ 4																																			
การพิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุ																																			
สื่อที่ใช้																																			
สีฝุ่นผสมกาว สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีทำขนม																																			
กระดาษ เศษวัสดุต่าง ๆ เช่น กิ่งไม้ ใบ																																			
ดอก หัว ราก เปลือก เปลือกหอย ขนนก																																			
เศษกระดาษ เชือก พลาสติก ฯลฯ																																			

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					ทาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<u>กิจกรรมที่ 5</u>																																			
การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่แกะสลักจากวัสดุเนื้ออ่อน																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
วัสดุเนื้ออ่อนจากธรรมชาติ ได้แก่ มันเทศ มันแกว หัวผักกาด มะละกอ ฯลฯ และวัสดุสังเคราะห์ ได้แก่ จุกไม้ก๊อก เศษโฟม ฯลฯ ยางลบ สีฝุ่น สีถ่านผสมกาว สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีทาขนม กระดาษสำหรับพิมพ์ภาพ มีด กิ่นสอ																																			
หน่วยที่ 4 <u>งานฉลากแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ</u>																																			
<u>กิจกรรมที่ 1</u>																																			
การสร้างภาพปะติดด้วยเศษวัสดุธรรมชาติ																																			

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
เศษวัสดุจากธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้ ใบ ดอก																																			
ราก เปลือกไม้ เปลือกหอย ขนนก																																			
เปลือกไข่ เมล็ดพืช																																			
กาว มีด กรรไกร กระดาษสำหรับรองพื้น																																			
<u>กิจกรรมที่ 2</u>																																			
งานโครงสร้างจากวัสดุสังเคราะห์																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
เศษวัสดุสังเคราะห์ ได้แก่ ลังกระดาษ																																			
ท่อกระดาษ กล่อง โฟม กระป๋องนม ฯลฯ																																			
กาว มีด กรรไกร กระดาษสำหรับรองพื้น																																			
<u>กิจกรรมที่ 3</u>																																			
งานโครงสร้างจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น																																			
<u>สื่อที่ใช้</u>																																			
วัสดุจากธรรมชาติ กิ่งไม้ ใบไม้ เมล็ดพืช																																			
ก้อนหิน กระดูกสัตว์ ฯลฯ																																			

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
วัสดุสังเคราะห์ ได้แก่ กระดาษแข็ง เศษกระสอบ กระดาษทราย กระดุม ฯลฯ กาว มีด หรือกรรไกร																														
<u>กิจกรรมที่ 4</u> งานโครงสร้างด้วยกล่องต่าง ๆ และสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้แทนกล่อง																														
<u>สื่อที่ใช้</u> กล่องกระดาษ กาว ด้าย ลวด ตะปู ค้อน เชือก ดีม สีฝุ่น สีผสมผสม กาวน้ำ สีดิน สีโปสเตอร์ ฯลฯ																														
<u>กิจกรรมที่ 5</u> การสร้างภาพแขวน																														
<u>สื่อที่ใช้</u> กระดาษแข็ง กล่องกระดาษ มีด กรรไกร กาว สีต่าง ๆ หรือเศษวัสดุอื่น ๆ																														

หมวดที่ 3 หรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																																					
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					ทางง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
หน่วยที่ 5 งานสาน ถักทอ และเย็บปัก																																						
กิจกรรมที่ 1																																						
งานสาน																																						
สื่อที่ใช้																																						
ตัวอย่างงานสานในลักษณะต่าง ๆ วัสดุที่ใช้สาน ได้แก่ กระดาษ เส้นตอกไม้ไผ่ เส้นหวาย เส้นหนัง หางมะพร้าว ใบตาล ฯลฯ อุปกรณ์ ได้แก่ มีด กรรไกร กาว ไม้หนีบผ้า ด้าย เข็ม กระดาษ ผ้า																																						
กิจกรรมที่ 2																																						
งานถักทอ																																						
สื่อที่ใช้																																						
ตัวอย่างงานถักทอต่าง ๆ																																						
วัสดุบางชนิดที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่อกกล้วย ปาน ใบมะพร้าว ฯลฯ																																						
เครื่องมือในการทำงาน เช่น มีด กรรไกร เข็ม ด้าย ลวด กาว เครื่องทอผ้า ไม้นิดตั้ง																																						
กระดาษรองพื้น																																						

หมวดที่ 3 หรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					ทำง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
กิจกรรมที่ 3																																			
งานเย็บปัก																																			
สื่อที่ใช้																																			
วัสดุในท้องถิ่น (ไหม เส้นฟาง เชือกกระสอบป่าน)																																			
เครื่องมือในการทำงาน มีด กรรไกร ด้าย สะดึง เข็ม																																			
วัสดุอื่น ๆ ที่ใช้เป็นพื้นรองรับในการเย็บปัก																																			
หน่วยที่ 6 การรู้คุณค่าทางศิลปะ																																			
กิจกรรมที่ 1																																			
การลากเส้นและการใช้สีให้ผสมผสานกับจังหวะและทำนองเพลง																																			
สื่อที่ใช้																																			
เทปทำนองเพลง สีชนิดต่าง ๆ พู่กัน ดินสอและกระดาษ																																			

หมวดที่ 3 ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					หาง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
กิจกรรมที่ 2																																			
ป้ายนิเทศ																																			
สื่อที่ใช้																																			
ป้ายนิเทศใช้กระดานข้างฝา ต้นไม้																																			
ผนังกำแพงด้านนอก ด้านใน ฯลฯ																																			
ภาพเขียนภาพพิมพ์ กรรไกร กาว																																			
สีชนิดต่าง ๆ กระดาษชนิดต่าง ๆ																																			
กิจกรรมที่ 3																																			
การจัดตกแต่งอาคารสถานที่																																			
สื่อที่ใช้																																			
วัสดุหรือสิ่งของต่าง ๆ ที่นำมาตกแต่ง เช่น																																			
กระถางต้นไม้ แจกัน ภาพต่าง ๆ ดอกไม้																																			
กาว เทปกาว กรรไกร สีชนิดต่าง ๆ กระดาษ																																			
หรือสิ่งอื่นใช้รองพื้น																																			
กิจกรรมที่ 4																																			
การจัดนิทรรศการ																																			

หมวดที่ 3 พรรณนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อสื่อการเรียน	ความคิดเห็นต่อสื่อการเรียน																													
	สนองจุดประสงค์การเรียนรู้					สอดคล้องกับเนื้อหา					สอดคล้องกับกิจกรรม					เหมาะกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					ทำง่ายและประหยัด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
สื่อที่ใช้																																			
ผลงานศิลปะชนิดต่าง ๆ กาว กรรไกร มีด กระดาษกาว สีชนิดต่าง ๆ ที่ติดตั้งแสดงผลงาน ได้แก่ ป้าย กระดาษรองพื้นผนัง โต๊ะหรือแท่น																														
กิจกรรมที่ 5																														
การชมนิทรรศการ																														
สื่อที่ใช้																														
กระดาษ สมุดบันทึก ดินสอ ปากกา																														
กิจกรรมที่ 6																														
การนำศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวัน																														
สื่อที่ใช้																														
ผลงานศิลปะจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา และภาพถ่ายหรือภาพเขียนแสดงการจัดตกแต่งบริเวณบ้าน จัดตกแต่งภายในบ้าน																														

หมวดที่ 3 หรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

หัวข้อแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อแผนการสอน																													
	ให้แนวทางในการปฏิบัติ					มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					มีความยืดหยุ่น					คาบเวลาในการสอนเพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ข. แผนการสอน																														
หน่วยที่ 1 การเขียนและระบายสี (28 คาบ)																														
1. แผนการสอนที่ 1 การลากเส้นเป็นรูปแบบสากล (3 คาบ)																														
2. แผนการสอนที่ 2 การลากเส้นเป็นรูปแบบไทย (4 คาบ)																														
3. แผนการสอนที่ 3 การเขียนภาพด้วยวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ (3 คาบ)																														
4. แผนการสอนที่ 4 การผสมกลมกลืนกันของรูปและพื้นหลัง (3 คาบ)																														
5. แผนการสอนที่ 5 การทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ (3 คาบ)																														
6. แผนการสอนที่ 6 การเขียนภาพแสดงความแตกต่างระหว่างน้ำหนักของสี (3 คาบ)																														
7. แผนการสอนที่ 7 ความสมดุลของการออกแบบ (6 คาบ)																														

หมวดที่ 3 <u>หรรษาะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อแผนการสอน																													
	ให้แนวทางในการปฏิบัติ					มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					มีความยืดหยุ่น					คาบเวลาในการสอนเพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8. แผนการสอนที่ 8 การเขียนภาพจากประสบการณ์และเหตุการณ์ในชุมชน (3 คาบ)																														
หน่วยที่ 2 <u>การปั้น - แกะสลัก</u> (24 คาบ)																														
1. แผนการสอนที่ 1 การสร้างสรรค์ในสนามหราย (3 คาบ)																														
2. แผนการสอนที่ 2 การปั้นรูปทรงเรขาคณิต (3 คาบ)																														
3. แผนการสอนที่ 3 การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นเป็นของเล่น (3 คาบ)																														
4. แผนการสอนที่ 4 การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่นที่มีในท้องถิ่นเป็นเครื่องประดับและของใช้ (3 คาบ)																														
5. แผนการสอนที่ 5 การปั้นภาพจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน (3 คาบ)																														

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อแผนการสอน																													
	ให้แนวทางในการปฏิบัติ					มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ					เหมาะสมกับวุฒิภาวะผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					มีความยืดหยุ่น					ตามเวลาในการสอนเพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6. แผนการสอนที่ 6 การปั้นดินเหนียวหรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีในท้องถิ่นประกอบเรื่องราว (3 คาบ)																														
7. แผนการสอนที่ 7 การแกะสลักวัสดุเนื้ออ่อนที่มีในท้องถิ่น (3 คาบ)																														
8. แผนการสอนที่ 8 การพับผ้าเป็นรูปทรงต่าง ๆ (3 คาบ)																														
หน่วยที่ 3 <u>การพิมพ์ภาพ</u> (15 คาบ)																														
1. แผนการสอนที่ 1 การพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือ (3 คาบ)																														
2. แผนการสอนที่ 2 การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ดินเหนียว (3 คาบ)																														
3. แผนการสอนที่ 3 การพิมพ์ภาพจากกระดาษพับเป็นลวดลายหรือรูปทรง (3 คาบ)																														

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อแผนการสอน																													
	ให้แนวทางในการปฏิบัติ					มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					มีความยืดหยุ่น					คาบเวลาในการสอนเพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. แผนการสอนที่ 4 การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ (3 คาบ)																														
5. แผนการสอนที่ 5 การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่แกะสลักจากวัสดุเนื้ออ่อน (3 คาบ)																														
หน่วยที่ 4 <u>งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ</u> (18 คาบ)																														
1. แผนการสอนที่ 1 การสร้างภาพปะติดด้วยเศษวัสดุธรรมชาติ (3 คาบ)																														
2. แผนการสอนที่ 2 การสร้างภาพปะติดจากเศษวัสดุสังเคราะห์ (3 คาบ)																														
3. แผนการสอนที่ 3 งานโครงสร้างจากเศษวัสดุที่มีในท้องถิ่น (3 คาบ)																														
4. แผนการสอนที่ 4 งานโครงสร้างด้วยกล่องต่าง ๆ และสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้แทนกล่อง (3 คาบ)																														
5. แผนการสอนที่ 5 การสร้างภาพแขวน (6 คาบ)																														

หมวดที่ 3 <u>ทรรศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน</u> (ต่อ)

หัวข้อแผนการสอน	ความคิดเห็นต่อแผนการสอน																													
	ให้แนวทางในการปฏิบัติ					มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ					เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน					สะดวกในการนำไปใช้					มีความยืดหยุ่น					ตามเวลาในการสอนเพียงพอ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หน่วยที่ 5 <u>งานสาน ถักทอ และเย็บปัก</u> (18 คาบ)																														
1. แผนการสอนที่ 1 งานสาน (6 คาบ)																														
2. แผนการสอนที่ 2 งานถักทอ (6 คาบ)																														
3. แผนการสอนที่ 3 งานเย็บปัก (6 คาบ)																														
หน่วยที่ 6 <u>การรู้คุณค่าทางศิลปะ</u> (27 คาบ)																														
1. แผนการสอนที่ 1 การลากเส้นและการใช้สี ให้ผสมผสานกับจังหวะและทำนอง (3 คาบ)																														
2. แผนการสอนที่ 2 ป้ายนิเทศ (3 คาบ)																														
3. แผนการสอนที่ 3 การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ (3 คาบ)																														
4. แผนการสอนที่ 4 การจัดนิทรรศการ (6 คาบ)																														
5. แผนการสอนที่ 5 การชมนิทรรศการ (3 คาบ)																														
6. แผนการสอนที่ 6 การนำศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวัน (6 คาบ)																														

หมวดที่ 4 <u>ทรรศนะต่อการประเมินผล</u>

หัวข้อการประเมินผล	ความคิดเห็นต่อการประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ก. <u>วิธีประเมินความรู้ตามจุดประสงค์</u>					
1. การทดสอบพื้นฐานการเรียนถือเป็นสิ่งจำเป็น					
2. เครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียนที่กำหนดตามหลักสูตรมีความเหมาะสม					
3. เกณฑ์ที่ใช้วัดเหมาะสม					
4. การทดสอบด้วยข้อเขียนยังถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น					
5. การสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์เป็นการประเมินผลที่มีความสำคัญ					
6. การติดตามกระบวนการและขั้นตอนในการทำงาน เป็นสิ่งจำเป็นในการประเมินผลศิลปศึกษา					
7. การอภิปรายหรือการอธิบายผลงานเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินผล					
8. การตรวจผลงานภาคปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการประเมินผลศิลปศึกษา					
9. การกรอกแบบประเมินผลทำได้ง่าย					
10. ความสับสนในวิธีใช้แบบประเมิน ป.02/6 มีน้อย					
11. เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์					
ข. <u>การตัดสินผลการเรียน</u>					
1. เกณฑ์ตัดสินผลการเรียนมีความเหมาะสม					
2. เครื่องมือที่ใช้วัดมีความชัดเจน					

หมวดที่ 5 <u>ทรรศนะต่อการบริหาร และบริการหลักสูตร</u>

หัวข้อการบริหารบริการหลักสูตร	ความคิดเห็นต่อการบริหารบริการหลักสูตร				
	5	4	3	2	1
1. ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา					
2. ผู้บริหารมีการติดตามผลสม่ำเสมอ					
3. ผู้บริหารได้จัดสัมมนาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษาก่อนสอน					
4. มีเอกสารบริการหลักสูตรเพียงพอ					
5. มีหนังสืออ่านประกอบ เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางศิลปศึกษาเพียงพอ					
6. มีอุปกรณ์การสอนเพียงพอกับความต้องการของครู					
7. มีห้องศิลปศึกษาโดยเฉพาะ					
8. ศึกษานิเทศก์ให้บริการนิเทศการเรียนการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียน					
9. มีการแนะนำช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา					
10. การจัดครูเข้าสอนศิลปศึกษามีความเหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของครู					
11. ช่วยเหลือในการจัดสื่อการเรียนการสอน					
12. หัวหน้าสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูศิลปศึกษาได้ทำงานเต็มความสามารถ					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อย่างอิสระ

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยเขียนข้อความแสดงความคิดเห็นลงในช่องว่างที่เว้นให้ในแต่ละข้อ

โปรดกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเนื้อหาในแผนการสอนศิลปศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6

ตอบ เนื้อหามากเกินไป ทำให้ผู้เรียนไม่มีเวลาเตรียมตัวเรียนวิชาอื่น บางหน่วยการเรียนมีความซ้ำซ้อน เขียนไว้ไม่ชัดเจน ไม่มีความยืดหยุ่น และไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เช่น หน่วยที่ 3 ว่าด้วยการพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ดินเหนียว มีความจำกัดในเรื่องวัสดุ ทำให้เด็กบางโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ไม่สามารถหาดินเหนียวมาทำแม่พิมพ์ได้

(1) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเนื้อหาในแผนการสอนศิลปศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(3) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอนศิลปศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....

.....

.....

.....

.....

(4) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการประเมินผลศิลปศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

.....

.....

.....

.....

.....

(5) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารบริการหลักสูตรศิลปศึกษาในปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

(6) ความคิดเห็นอื่น (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

(7) ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ชนะบดี ผายบึงแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทรรศนะที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร ของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิ และประสบการณ์การสอนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 72 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Randm Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามทรรศนะที่มีต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา ที่มีค่าความเชื่อมั่น .742 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบคะแนนที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษามีทรรศนะคล้อยตามหลักสูตรศิลปศึกษา ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในระดับมากทั้งในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารและบริการหลักสูตร

2. ครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีวุฒิศิลปศึกษากับไม่มีวุฒิศิลปศึกษา มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีทรรศนะต่อหลักสูตรศิลปศึกษาไม่แตกต่างกัน

OPINIONS OF PRATHOM SUKSA ART TEACHERS IN THE SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLIS TOWARDS ELEMENTARY ART EDUCATION CURRICULUM

AN ABSTRACT

BY

CHANABORDEE PAIBEUNGKAEW

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

of Srinakharinwirot University

March 1990

ABSTRACT

The purpose of educational research to study and compare opinions on art education curriculum primary education, B.E. 2521, on the aim of objective learning, subject matter, process of learning and teaching evaluation, administration and service of curriculum of teachers' teaching art with different qualifications and teaching experiences. Groups of subjicts used in this study are the teachers' teaching art in schools attached Bangkok Metropolitan; 72 in number secured from stratified random sampling. Instruments used in the study and research are questionnaires of views on art education curriculum,primary education towards confidence. .742 used in analysis of data are t-test and one way analysis of variance.

The result of the study was discovered :

1. The art teachers hold the views in compliance with the art education curriculum, primary education B.E. 2521, Many level, both in the objective of learning and subject matter, process of learning and teaching, evaluation, administration and service of curriculum.

2. The art teachers with qualifications in art education curriculum and without qualifications in art hold indifferent views on Art education curriculum.

3. The art teachers with different teaching experiences hold indifferent views on art education curriculum.